

27. Beretning om Forsøg*)

ved N. J. Fjord.

Foredrag i det Kgl. Landhusholdningsselskab den 20de Februar 1889.

Fodringsforsøg med Svin.

A. Korn og Oliekager.

B. Svin af forskjellige Racer.

De efterfølgende Forsøg maa betragtes som en Fortsættelse af de 27 Rækker Fodringsforsøg med Svin, for hvilke der er gjort Rede i 25de Beretning (Foredrag i det Kgl. Landhusholdningsselskab den 21de Decbr. 1887). De omfatte 16 Rækker, der ere betegnede med fortløbende Numre af nævnte 27, altsaa med Nr. 28—43. De ere udførte paa 12 Gaarde med i alt 406 Svin, fordelte paa 77 Hold og ved Forsøgenes Begyndelse med mindst 5 Dyr i hvert Hold. Medens Forsøgene paa de forskjellige Rækker ere begyndte med Dyr i en noget forskjellig Alder, alt efter som der fandtes Dyr paa Gaardene, ere de derimod afsluttede, naar enten alle eller de fleste Dyr paa en Række have naaet en for »Sengsvin« passende levende Vægt. Paa flere af Gaardene bleve Dyrene sendte til Slagterierne i to Afdelinger, idet de mindste Dyr bleve holdte tilbage, indtil de opnaaede en større Vægt; disse Dyr bleve imidlertid fodrede med Stoffer af samme Art som de Hold, hvortil de fra Begyndelsen hørte, vare blevne fodrede med. De kunne derfor nok indgaa i Sammenstillinger, vedkommende den Bedømmelse, der har fundet Sted paa Slagterierne; men de sammenlignende Forsøg over Dyrenes Tilvæxt paa de forskjellige Hold maa selvfølgelig standses med den første Afsendelse af Dyr til Slagteriet.

*) Anm. Den originale Beretning paa 104 Sider kan faaes i Schu-
bothes Boghandel, Silkegade 13, Kjøbenhavn K, for 50 Øre.

De Uddrag, der i Texten ere gjorte af de fuldstændige Tabeller*) over Foder og Tilvæxt, omfatte altsaa kun Tiden til den første Afsending af Dyr til Slagteriet.

De nye Spørgsmaal, som denne Gang have været Forsøgsæmner, ere:

A. Sammenligning mellem Foderværdien af Korn paa den ene Side og paa den anden forskellige Slags »Oliekager« samt »Blodbrød«.

B. Sammenligning mellem Svin af forskellige Racer ved ens Fodring.

Foderplanerne udarbejdedes dog saaledes, at samtidig med, at der sigtedes mod disse to Hovedspørgsmaal, kunde et Par af de Spørgsmaal, der vare Gjenstand for Undersøgelse i 25de Beretning, atter prøves, nemlig i Forbindelse: med A: om ét Pund Korn i Foderblandingen kunde erstattes i nogle af Rækkerne med 6 Pd. skummet Mælk, i andre med 12 Pd. Valle.

med B: om ét Pd. skummet Mælk og 2 Pd. Valle kunde erstatte hinanden.

Den ydre Anledning til, at nævnte to Hovedspørgsmaal optoges, var dels en Opfordring til mig fra Etatsraad Valentiner til Gjæddesdal, og dels en Henvendelse til mig fra Landboforeningen »Vendsyssel« ved dens Formand Forpagter Winkel til Dybvad. En Del af de i 25de Beretning meddelte Forsøgsrækker ere, som det frem-

*) Anm: Disse fuldstændige Tabeller, hvortil der i denne Beretning jævnlig vil blive henvist under Navn af »Hovedtabeller« og »Forbrugstabeller«, og som findes i den Beretning, der som foran nævnt kan erholdes i Schuboths Boghandel, kunne kun antages at være af Betydning ved ganske specielle Studier og udelades derfor her. Endog de tabellariske Uddrag, der deraf ere givne i denne Beretning, ere saa omfattende, at Oversigten vil vanskeliggøres for mangen Læser, og derfor have vi i Slutningen af denne Beretning aftrykt de meget kortfattede, klare og let overskuelige Tabeller, som Docent Fjord omdelte ved sit Foredrag i Landhus-holdningsselskabet, og som ville yde Læseren en god Støtte til at overse og fæstne sig Indholdet af det Læste og de ved Forsøgene vundne Hovedresultater.

gaar af Beretningen, udførte paa Gjeddeshal, og under Udførelsen af de sidste af disse henledede Etatsraad Valentin min Opmærksomhed paa en Formening, som han havde hørt og tillige paa Tryk set fremsat, uden at han dog selv kunde udtale sig om dens Berettigelse, nemlig at Oliekager, tilsat til et af Korn og skummet Mælk eller Valle sammensat Foder, vilde virke heldigt, og at navnlig den magre skummede Mælk derved helt anderledes vilde komme til sin Ret end ved vore Forsøg med Foderblandinger af skummet Mælk og Korn. Erfarne Svinefedere, til hvem han løselig havde omtalt nogle af de senere i 25de Beretning meddelte Resultater, havde ikke vel kunnet gjøre sig fortrolig med den Tanke, at der skulde 6 Pd. skummet Mælk til at opveje et Pund Korn i Blandingen, og tilføjede han, de formente, at dette for Mælkens Vedkommende saa tarvelige Resultat vilde ændres til Gunst for Mælken, naar der i Foderblandingen desuden optoges en Del af et saa fedtrigt Foder som Oliekager. Vi havde da ogsaa, før Forsøgene i 25de Beretning offentliggjordes, allerede paa Gjeddeshal paabegyndt den med Nr. 28 i nærværende Beretning betegnede Forsøgsrække, i hvilken tre Hold Svin fodredes med Korn og skummet Mælk, og tre andre Hold med Korn, Solsikkekager og skummet Mælk; ligesom det ogsaa var Meningen, at lignende Forsøg skulde iværksættes — og senere ere iværksatte — paa andre af vore ældre Forsøgsgaarde.

Kort efter Udgivelsen af 25de Beretning meddelte Forpagter Winkel mig, at Landboforeningen »Vendsyssel« havde faaet nogle Penge disponible til Forsøg over en hensigtsmæssig Fodring af »Sengsvin«, og at man særlig ønskede Fodringsforsøg med Svin af forskellige Racer, men at Bestyrelsen ved at drøfte Planen for Forsøgenes Udførelse var kommen til det Resultat, at man burde henvende sig til mig med Anmodning om at overtage Ledelsen af disse Forsøg. Som en Betingelse for, at dette kunde ske, maatte jeg opstille den Fordring, at Forsøgenes Paabegyndelse udsattes indtil i afvigte Maj, da mine Med-

arbejdere indtil da vare fuldt optagne af andre Undersøgelser, samt at Planen for Forsøgene i Vendsyssel bragtes i nogenlunde Samklang med de Planer, hvorefter vi hidtil havde udført vore Forsøg, og navnlig at de paatænkte Forsøg med Oliekager kunde inddrages i Vendsysselrækkerne. Det af Bestyrelsen nedsatte Udvalg (Foreningens Formand Forpagter Winkel samt Forpagter Brühl, Hjermelevgaard, og Proprietair Petersen, Skaftved) gik villig ind paa disse Betingelser, ligesom vi ogsaa senere ved mundtlig Forhandling let enedes om Forsøgsplanerne paa de forskjellige Gaarde. Det blev Udvalgets Opgave at vælge Forsøgsgaardene og efter Forhandling med Forsøgsværterne at bestemme, hvilke Forsøg der skulde udføres paa de enkelte Gaarde; ligeledes blev det Udvalgets eller Værternes Pligt at tilvejebringe Forsøgsdyr i tilstrækkeligt Antal til, at ensartede Hold til sammenlignende Forsøg kunde komme i Stand paa hver enkelt Gaard, hvilket ikke var saa ganske let, særlig for Raceforsøgenes Vedkommende, og vanskeligjordes derhos ved, at der paa flere Gaarde i Vendsyssel, — ogsaa paa nogle af dem, der bleve valgte til Forsøgsgaarde, — i Vinteren 1887-88 havde været usædvanlig stor Sygelighed, navnlig Stivsyge, blandt Svinebesætningerne, rimeligvis foraarsaget ved stor Mangel paa Strøelse paa Grund af den stærke Tørke i denne Egn i Sommeren 1887, hvilket blev saa meget føleligere, som den paafølgende Vinter var stræng og langvarig. De knappe Halmbeholdninger have ogsaa bevirket, at der under Udførelsen af vore Forsøg i Sommerhalvaaret har været Mangel paa Strøelse. Under saadanne Forhold vil det, selv med den største Omhyggelighed i Udvalget af Forsøgsdyr, være forholdvis vanskeligt at skaffe ensartede Forsøgshold, særlig naar der maa indkøbes Dyr fra andre Gaarde, hvad der navnlig har fundet Sted paa de Gaarde, hvor der udførtes Raceforsøg, men ogsaa delvis paa andre.

Et Dyr, der paa Grund af Sygelighed trives mindre godt, vil indvirke paa Gjennemsnitstallet for Tilvæxt paa det Hold, hvortil det hører, og naar det udsættes, og

Fodermængden for Holdet nedsættes med dets Part, maa man antage, at de tilbageværende Dyr paa Holdet da som Regel faa et forholdsvis knappere Foder end i den Tid, de levede sammen med deres syge Kammerat, af hvis Foder de sandsynligvis havde tilegnet sig en Del. Jeg maa derfor ved nærværende Beretning endnu mere end ved tidligere advare imod, at der drages Slutninger af de for hvert enkelt Hold opførte Tal for Tilvæxt m. m., hvorimod der er Rimelighed for, at i de Gjennemsnitstal, der stamme fra ikke for faa ensartede Forsøgsrækker, blive de tilfældige Uregelmæssigheder udjævnede om ikke helt saa dog en Del.

Hvad Forsøgsmaaden i øvrigt angaaer, da har den været den samme som i 25de Beretning. Jeg skal derfor her kun fremhæve, at vi paa hver Gaard have ønsket, at Forsøgsværten eller hans Stedfortræder saavel i Almindelighed som for hver enkelt 10-daglig Vejningsperiode skulde tage den afgjørende Bestemmelse om Mængden og Blandingsforholdet af det Foder, der er givet Holdene med »Normalfoder«. Medens der ved Bestemmelsen af dette Foder selvfølgelig m. H. t. Arten var givet visse Begrænsninger ved Forsøgsplanen, havde Forsøgsværterne frie Hænder til at bestemme Mængden af Foder for disse Hold; men da Fodermængden for de andre Hold skulde staa i bestemte Forhold til Fodermængden for Holdene med Normalfoder, saa følger heraf, at der paa en Gaard som Helhed kan være fodret stærkere end paa en anden, selv om Forsøgsplanen iøvrigt har været ens. Vi ønskede netop ved nærværende Forsøg ligesom ved Forsøgene i 25de Beretning at støtte os til de Erfaringer, der paa Omraadet »stærk og svag Fodring« vare gjorde paa de forskellige Gaarde, ligesaa m. H. t. Forholdet mellem fast og flydende Foder. For saa vidt vore Assistenten paa nogle af Gaardene ogsaa paa dette Punkt have havt en overvejende Indflydelse, da har dette været i Følge et udtrykkeligt Ønske fra Forsøgsværternes Side. — Hos de ledende Mænd i Vendsyssel var der et stærkt Ønske om at optage direkte Forsøg over

»stærk og svag Fodring«, men det viste sig umuligt at planlægge saadanne Forsøg i Forbindelse med de andre Spørgsmaal, som vi ønskede besvarede. Naar der først er opnaaet Sandsynlighed for, at en vis jævn Fodring med visse Foderstoffer giver gode Sengsvinvarer, kan der, — men ogsaa først kun da, — med Udsigt til et retvisende Resultat gøres Forsøg over, om Varerne blive ligesaa gode og produceres billigere ved en stærkere eller svagere Fodring med de samme Stoffer.

Hver 10de Dag har som Regel en af vore Assisterter besøgt Forsøgsgaardene for at veje Forsøgsdyrene, træffe bestemt Aftale om Foderskemaet for de næste 10 Dage, instruere Fodermestrene og forvisse sig om, at de paa rette Maade daglig udtage og veje Foderet til de forskjellige Hold m. m.

Ligesom i 25de Beretning er Mælk og Valle givet Dyrene i syrnet og Kornet i gruttet Tilstand.

Forsøgsrækkerne ere udførte paa følgende Gaarde: (Se Fortegnelsen Side 126).

Af de 12 i Fortegnelsen nævnte Gaarde høre Gjeddesdal paa Sjælland, Wedellsborg og Kjærsgaard paa Fyn til vore ældre Forsøgsgaarde, medens de øvrige 9 Gaarde ere de nye i Vendsyssel beliggende og af den nævnte Komite udvalgte Forsøgsgaarde. Der blev i Vendsyssel ogsaa begyndt Forsøg paa en 10de Gaard, nemlig Knivholt ved Frederikshavn (Forpagter Albrechtsen), men efter nogen Tids Forløb maatte Forsøgene her standses paa Grund af Sygelighed hos nogle af Dyrene. Af samme Grund maatte en Forsøgsrække paa Asdal opgives, medens en ny fuldendtes med andre Dyr, der have holdt sig sunde i hele Forsøgsperioden. Men desværre er der begaaet en Fejl med Hensyn til Vejningen af Foderet, der gjør, at denne Række (30te) maa ansees for ubrugelig ved de i Afsnittene A, C og E foretagne Opgjørelser over Foder og Tilvæxt, af hvilken Grund der heller ikke er meddelt nogen Hovedtabel for Asdal Rækken, ved hvilken der fodredes med Hampefrøkager, Byg og Mælk. Derimod menes den

Fortegnelse over Svineforsøgsrækkerne.

	Rækken			Antal		Gjennemsnit af et Dyr's Vægt ved Forsøgets	
	Nr.	begyndte	varede Dage	Hold	Dyr	Begyndelse Pd.	Slutning Pa.
Afsnit A: Korn — Oljekager — Blodbrød.							
Solsikkekager.*)							
Gjeddesdal (Etatsraad Valentiner).	28	1887. 3. Novbr.	120	6	30	58	162
Kjærsgaard (Greve Ahlefeldt-Laurvigen).....	29	1888. 6. April.	80	5	25	89	163
Hampefrøkager.*)							
Asdal (Godsejer Olsen)	30	— 29. Maj.	110	4	20	49	165
Wedellsborg (Lehns greve Wedell)	31	— 16. April.	80	6	30	83	154
Palmekager.*)							
Odden (Overretssagfører Tvermoes ved Inspektør Roskjær)	32	— 9. Maj.	139	5	25	44	165
Rønnovsholm (Godsejer Behrendt)	33	— 12. —	128	6	42	38	138
Jordnødkager.*)							
Gjeddesdal (Etatsraad Valentiner) {	34	— 19. Marts.	65	5	25	100	153
	35	— 12. Juni.	140	5	25	42	156
	36	— 13. April.	100	3	24	69	150
Blodbrød.*)							
Baggesvogn (Godsejer Glud)	37	— 9. Maj.	138	4	20	58	170
Hjortenæs (Forpagter Jørgensen) ..	38	— 21. —	120	4	20	62	175
Afsnit B: Raceforsøg.							
Dronninglund (afdøde Indenrigsminister Skeels Arvinger ved Inspektør Jensen)	39	— 15. Maj.	168	6	30	19	159
Dronninggaard (Forpagter Rasmussen)	40	— 15. —	148	6	30	21	168
Dybvad (Forpagter Winkel)	41	— 4. Juni.	150	4	20	30	172
	42	— 4. —	150	4	20	20	158
Langholt (Godsejer Ahlmann)	43	— 1. Juli.	150	4	20	30	174

*) Paa den første af de to Gaarde, der er nævnt under hver Slags Oliekager, er der som flydende Foder givet Mælk, paa den anden Valle; ligeledes paa Gaardene med Blodbrød.

begaaede Fejl ikke at have kunnet udøve nogen Indflydelse, der har havt Betydning for den i Afsnit D omhandlede Bedømmelse af Dyrene, hvorfor Asdal Rækken dør er medtaget.

I Hovedtabellerne findes endvidere opført Dyrenes Foder, beregnet for 1 Dyr i 10 Dage, og ligesaa Resultatet af Vejningerne af Forsøgsdyrene, nemlig som Gjennemsnit af Tilvæxt for 1 Dyr i 10 Dage. — »Foder« og »Tilvæxt« svare saaledes til hinanden. De i efterfølgende Text opførte Tal for Foder og Tilvæxt ere de Gjennemsnitstal, der findes udregnede paa Foden af hver Hovedtabel enten for hele Forsøgstiden eller for visse Vejningsperioder af den.

Afsnit A. Korn — Oliekager — Blodbrød.

Der er udført sammenlignende Fodringsforsøg paa den ene Side med Korn og paa den anden Side med lige store Dele af Korn og én af 4 Slags Oliekager: Solsikke-, Hampefrø-, Palme- og Jordnødkager. Om Kornet har været enten Rug eller Byg eller en Blanding af begge have vi paa Grundlag af de i 25de Beretning gjorde Forsøg anset for ligegyldigt. Hvert Slags Oliekager er indgaaet i to Forsøgsrækker med mindst 4 Hold Dyr i hver Række, den ene med Mælk*) den anden med Valle som flydende Foder for alle Hold. Paa Gjeddeshol er der desuden udført en Extrarække med Jordnødkager og Valle, men kun med 3 Hold Dyr. Med Korn og Blodbrød er der udført to Forsøgsrækker, den ene med Mælk den anden med Valle som flydende Foder. Formaalet var om muligt at faa 6 Hold Dyr i hver Forsøgsrække; vi ville betegne disse Hold med Bogstaverne A, B.—C, D.—E, F., og det saaledes, at de to og to Bogstaver, som her staa sammen, betegne Hold, der stadig have faaet samme Vægt saavel af fast som af flydende Foder, men medens det

*) Asdal Rækken: Hampefrøkager—Byg—Mælk har som foran oplyst dog ikke kunnet medtages i dette Afsnit.

flydende Foder har været ens, har det faste Foder for Holdene A, C. og E. været Korn alene, for Holdene B, D. og F. derimod halvt af Korn og halvt af Oliekager eller ved Blodbrødforsøgene alene Blodbrød. Mængden af fast og flydende Foder varierer derhos paa samme Maade som i 25de Beretnings 23de—26de Række, nemlig saaledes at Hold C. og D. fik Gaardens normale Mængde af Kraftfoder, A. og B. $\frac{1}{3}$ mindre, og C. og D. $\frac{1}{3}$ mere. Ligesaa fik Hold C. og D. Gaardens normale Mængde af flydende Foder (begge som anført enten Mælk eller Valle og desuden som Regel lidt og lige megen Kjærnemælk); A. og B. fik et Tillæg, og E. og F. et Afdrag af 6 Pd. Mælk eller 12 Pd. Valle for hvert Pd. Kraftfoder, de fik mindre eller mere end Holdene C. og D. Ved 28de Række paa Gjeddeshal (Solsikkekager) har Foderet saaledes været (jfr. Tab. I. og 28 Række i Hovedtabellerne):

Hold A.:	lidt Kraftfoder (15.0 Pd. Korn,	ingen Oliekager)
		meget Mælk (146 Pd.)
Hold B.:	lidt Kraftfoder (7.5 Pd. Korn,	7.5 Pd. Oliekager)
		meget Mælk (146 Pd.)
Hold C.:	normal Kraftfoder (22.5 Pd. Korn,	ingen Oliekager)
		normal Mælk (101 Pd.)
Hold D.:	normal Kraftfoder (11.25 Pd. Korn,	11.25 Pd. Oliekager)
		normal Mælk (101 Pd.)
Hold E.:	meget Kraftfoder (30.0 Pd. Korn,	ingen Oliekager)
		lidt Mælk (56 Pd.)
Hold F.:	meget Kraftfoder (15.0 Pd. Korn,	15.0 Pd. Oliekager)
		lidt Mælk (56 Pd.)

Hold A og B have altsaa faaet $7\frac{1}{2}$ Pd. Kraftfoder mindre, men $146 \div 101 = 45 = 7\frac{1}{2} \times 6$ Pd. Mælk mere end Hold C og D; ligesaa have E og F faaet $7\frac{1}{2}$ Pd. Kraftfoder mere, men 45 Pd. Mælk mindre end Hold C og D. Det er saavel i Hovedtabellerne som i Texten gennemført, at Holdene betegnes saaledes, at A, C og E betegne Kornhold med henholdsvis lidt, normal og meget Korn, B, D og F betegne de tilsvarende Hold med halvt af Korn og halvt af Oliekager (eller alene Blodbrød). Paa de Gaarde, hvor vi af Mangel

paa Dyr eller Plads have havt mindre end 6 Hold, har Bogstavbetegnelsen den samme Betydning; altsaa vise de manglende Bogstaver, hvilke Hold der ere udeladte. Ved Bestemmelsen af, hvilke Hold der har maattet udgaa, har der paa nogle Steder maattet tages Hensyn til Gaardens Mængde af Mælkeriaffald.

Vi ville nu først — for hver enkelt af de benyttede fire Slags Oliekager — undersøge, om det, at den halve Del af Kornfoderet er erstattet med samme Vægt af Oliekager, har bevirket nogen Forandring i Tilvæksten af de tilsvarende Hold. Gjennemsnitstallene fra Hovedtabellerne for Foder og Tilvæxt for 1 Dyr i 10 Dage findes opført i Tab. I—IV.

Tab. I. Solsikkekager.

		Tilvæxt for 1 Dyr i 10 Dage Pd.	
		Korn- Hold	Korn- + Kage- Hold
a. Mælk og Rug.			
28de Række. Gjeddeshol (Centrifugemejeri).			
Hold A og B: lidt Korn (15.0 Pd.), meget Mælk (146 Pd.)....		8.1	8.4
— C og D: normal Korn (22.5 Pd.), normal Mælk (101 Pd.)....		9.0	8.8
— E og F: meget Korn (30.0 Pd.), lidt Mælk (56 Pd.)....		8.5	9.2
Gjennemsnit...		8.5	8.8
b. Valle og Rug.			
29de Række. Kjærsgaard (Centrifugemejeri).			
Hold A og B: lidt Korn (16.0 Pd.), meget Valle (311 Pd.)...	+ 10 Pd Kjærsmælk	9.2	8.9
— C og D: normal Korn (24.0 Pd.), normal Valle (215 Pd.)...		9.2	9.1
— E og F: meget Korn (32.0 Pd.), lidt Valle (119 Pd.)...		—	8.9
Gjennemsnit for 2 Hold...		9.2	9.0
— - 3 — ...		—	9.0
Solsikkekager: Gjennemsnit for 5 Hold...		8.8	8.9

Ved nu i Tab. I at betragte to og to Tal for Tilvæxt, der staa i samme vandrette Linie, kunne vi danne os et Skjøn over, om der er Grund til at antage, at en Forandring i Foderet, der bestaaer i, at Halvdelen af den Rugmængde, der er ydet det ene Hold, for det andet er erstattet med samme Vægt af Solsikkekager, har været heldig eller ikke for Dyrenes Trivsel. Naar der bortsees fra Tilfældigheder i Trivslen, maa selvfølgelig det Foder ansees for heldigst, der giver størst Tilvæxt. I Tab. I a. haves tre Par Hold til Sammenligning med Mælk som flydende Foder, og i Tab. I b. to Par Hold med Valle som flydende Foder. Det viser sig nu, at for fire af disse fem Par ligge Tallene for Tilvæksterne hinanden meget nær og ere én Gang til Fordel for Kageholdene med 0.3 (8.4 ÷ 8.1) Pd. og tre Gange til Fordel for Kornholdene med 0.2—0.3 og 0.1 Pd.; kun for et Par Hold findes en større Forskjel, nemlig 0.7 (9.2 ÷ 8.5) Pd. til Fordel for Kageholdene. 3 Gange er der altsaa Svingninger til den ene Side og to Gange til den anden; i Gjennemsnittallene for de 5 Par er der kun en Forskjel af 0.1 Pd. — Dette synes at berettigge til den Slutning, at der intet er, der tyder paa, at Solsikkekager ved de stedfundne Foderblandinger har haft nogen Overvægt over Rug som Foder

Tab. II. Hampefrøkager.

		Tilvæxt for 1 Dyr i 10 Dage Pd.	
Valle og Rug.		Korn- Hold	Korn- + Kage- Hold
31te Række. Wedellsborg (Centrifugemejeri).			
Hold A og B: lidt Korn (15.4 Pd.), meget Valle (291 Pd.) ...	+ 9 Pd. Kjærnemælk	8.0	8.4
— C og D: normal Korn (22.9 Pd.), normal Valle (201 Pd.) ...		9.4	9.4
— E og F: meget Korn (30.4 Pd.), lidt Valle (111 Pd.) ...		9.4	8.6
Gjennemsnit ...		8.9	8.8

for Svin, ligesom heller intet tyder paa, at den Egenskab ved Kagerne, at de ere et »fedtrigt« Foder, har bidraget til, at Dyrene bedre have udnyttet det »magre« flydende Foder, hvad enten det har været Mælk eller Valle.

De Betragtninger, som der kunde være Anledning til at anstille saavel for Rækkerne i Tab. I som for de efterfølgende til Belysning af, om vore Erfaringer fra 25de Beretning m. H. t. de Forhold, hvori Korn, Mælk og Valle have erstattet hinanden, have fundet Bekræftelse eller ej, ville vi opsætte til senere (jfr. Side 145).

I Tab. II findes det til Tab. I b. tilsvarende Resultat for Hampfrøkager. Her er der heller ikke noget Tegn til, at

Tab. III. Palmekager.

		Tilvæxt for 1 Dyr i 10 Dage Pd.	
		Korn- Hold	Korn- + Kage- Hold
a. Mælk, Rug og Byg.			
32te Række. Odden (Bøttemejeri).			
Hold A og B: lidt Korn (14.5 Pd.), meget Mælk (146 Pd.) ...		9.2	8.7
— C og D: normal Korn (21.7 Pd.), normal Mælk (103 Pd.) ...		9.4	8.9
— E og F: meget Korn (28.9 Pd.), lidt Mælk (60 Pd.) ...		—	7.8
Gjennemsnit for 2 Hold...		9.3	8.8
— — 3 — ...		—	8.5
b. Valle, Rug og Byg.			
33te Række. Rønnovsholm (Bøttemejeri).			
Hold A og B: lidt Korn (13.8 Pd.), meget Valle (178 Pd.) + 12 Pd. Mælk	+ 7 Pd. Kjærnemælk	7.3	7.7
— C og D: normal Korn (20.8 Pd.), normal Valle (106 Pd.) + 6 Pd. Mælk		8.8	7.7
— E og F: meget Korn (27.8 Pd.), lidt Valle (34 Pd.).....		7.3	8.2
Gjennemsnit...		7.8	7.9
Palmekager: Gjennemsnit for 5 Hold...		8.4	8.2

den delvise Erstatning af Korn med Hampefrøkager har gavnet Tilvæksten; i ét af de tre Par sammenhørende Hold har Kageholdet, i ét Kornholdet Overvægt, og i et Par staa de lige.

Heller ikke for Palmekager (Tab. III) er der noget, der tyder paa, at Korn + Kagefoderet har gavnet Tilvæksten frem for det rene Kornfoder. Ved de to Par Hold

Tab. IV. Jordnødkager.

		Tilvæxt for 1 Dyr i 10 Dage Pd.	
		Korn- Hold	Korn- + Kage- Hold
a. Mælk og Rug.			
34te Række. Gjeddeshal (Centrifugemejeri).			
Hold A og B: lidt Korn (14.2 Pd.), meget Mælk (186 Pd.)...		8.3	7.7
— C og D: normal Korn (21.3 Pd.), normal Mælk (143 Pd.)...		8.2	9.4
— E og F: meget Korn (28.4 Pd.), lidt Mælk (100 Pd.)...		—	8.3
Gjennemsnit for 2 Hold...		8.3	8.6
— - 3 — ...		—	8.5
b. Valle og Rug.			
35te Række. Gjeddeshal (ordinær Række).			
Hold A og B: lidt Korn (15.1 Pd.), meget Valle (218 Pd.)...	+ 10 Pd. Kjærnemælk	7.6	7.9
— C og D: normal Korn (22.7 Pd.), normal Valle (127 Pd.)...		8.4	8.7
— E og F: meget Korn (30.1 Pd.), lidt Valle (38 Pd.)...		—	8.1
36te Række. Gjeddeshal (extra Række).			
Hold A og B: lidt Korn (13.0 Pd.), meget Valle (304 Pd.)...	+ 8 Pd. Kjærnem.	—	8.3
— C og D: normal Korn (19.6 Pd.), normal Valle (225 Pd.)...		7.8	8.4
Gjennemsnit for 3 Hold...		7.9	8.3
Jordnødkager: Gjennemsnit for 5 Hold...		8.1	8.4

med Mælkefoder er Overvægten begge Gange til Fordel for Kornholdene, og ved de tre sidste Par Hold med Vallefoder er Overvægten to Gange til Fordel for Kageholdene, én Gang for Kornholdene. I Gjennemsnit for de 5 Par Hold bliver der en ringe Overvægt, 0.2 Pd., til Fordel for Kornholdene.

I de tre Forsøgsrækker med Jordnødkager (Tab. IV) er der i alt kun 5 Par sammenhørende Hold, og for ét af disse er Tilvæksten størst for Kornholdet, i fire størst for Kageholdet. Gjennemsnitforskjellen bliver kun 0.3 Pd. til Fordel for Kageholdene.

Tab. V. Alle fire Slags Oliekager. Gjennemsnitstal fra Tab. I—IV.

		Tilvæxt for 1 Dyr i 10 Dage Pd.	
		Korn- Hold	Korn- + Kage- Hold
a. Mælk som flydende Foder.			
Solsikkekager,	3 + 3 Hold, Tab. I.....	8.5	8.8
Palmekager,	2 + 2 — , — III.....	9.3	8.8
Jordnødkager,	2 + 2 — , — IV.....	8.3	8.6
Gjennemsnit...		8.7	8.7
b. Valle som flydende Foder.			
Solsikkekager,	2 + 2 Hold, Tab. I.....	9.2	9.0
Hampefrøkager,	3 + 3 — , — II.....	8.9	8.8
Palmekager,	3 + 3 — , — III.....	7.8	7.9
Jordnødkager,	3 + 3 — , — IV.....	7.9	8.3
Gjennemsnit...		8.5	8.5
c. a og b tilsammen.			
Solsikkekager,	5 + 5 Hold, Tab. I.....	8.8	8.9
Hampefrøkager,	3 + 3 — , — II.....	8.9	8.8
Palmekager,	5 + 5 — , — III.....	8.4	8.2
Jordnødkager,	5 + 5 — , — IV.....	8.1	8.4
Gjennemsnit...		8.6	8.6

For Oversigtens Skyld ville vi endnu i Tab. V samle de i de fire foregaaende Tabeller beregnede Gjennemsnitstal for sammenhørende Par Hold.

Vi forudse, at der kan rejses Indvendinger imod, at der i Tab. V er beregnet de med fede Typer udhævede Gjennemsnitstal, da der i hver af de Rækker, der benyttes til Udregning af disse Tal, er fodret med en forskjellig Slags Oliekager. Men overfor en saa almindelig Paa-stand som den, at »Oliekager« — uden at Arten nævnes — maa ansees som et heldigt Svinefoder, synes vi, at det er berettiget at henvise til Gjennemsnitstallene, og ligesaa naar det Spørgsmaal i al Almindelighed opkastes, om en Tilsætning af Oliekager virker heldig i Forbindelse med Mælk eller Valle som flydende Foder, og det er kun til en Belysning af disse Spørgsmaal i al Almindelighed, at de nævnte Tal skulle tjene. Gjennemsnitstallene blive lige store for Kornhold og Kagehold, og det hvad enten de beregnes for alle Holdene paa Rækkerne under ét (Tab. V c.) eller for Holdene med Mælk for sig og for Holdene med Valle for sig. Altsaa betragtet under ét have lige Dele af Korn og af Oliekager erstattet hinanden, og det hvad enten Mælk eller Valle har været flydende Foder, og der er intet, der tyder paa, at der er vundet noget i Tilvæxt ved, at en Del af Kornfoderet er erstattet med Oliekager. Forsøgene indeholde saaledes ingen Opfordring for Landmændene til at anvende Oliekager til Svinefoder i Stedet for Korn, med mindre Oliekagerne ere billigere end Kornet, alt dog kun under Forudsætning af, at Foderets Indflydelse paa Kvaliteten af de slagtede Kroppe ikke viser sig til Fordel for den ene eller den anden Slags Foder, hvilket senere vil blive belyst.

Da Oliekager, ej blot naar de ere af forskellige Slags, men ogsaa af forskellige Beholdninger af samme Art, kunne være meget variable m. H. t. Indhold af Næringsstoffer, og der ligeledes er Mulighed for, at de kunne virke heldigere i andre Foderblandinger end netop i de af os anvendte, saa

er det en Selvfølge, at der af disse Forsøgsrækker ikke kan drages almengjældende Slutninger ud over de Forhold, hvorunder Forsøgene ere udførte.

Som alt berørt er der paa to Gaarde gjort Forsøg med Blodbrød som Erstatning for Korn til Svinefoder. En stor Del af Blodet fra Svineslagteriet i Hjørring bliver af en i Nærheden af Byen boende Mand benyttet til deraf at lave Blodbrød. Efter hans Opgivelse laves Dejgen alene af Blod og malet Korn, hvorefter det som andet Brød bages i en Ovn. Det til vore Forsøg anvendte Blodbrød har imidlertid vist sig at være meget mere vandholdigt end formodet (jfr. Side 195), vel sagtens fordi Fabrikanten har ønsket at lade den størst mulige Blodmængde optages i Brødet, og Svineblod regnes at indeholde ca. 77 pCt. Vand (efter Kønig).

Da vi udarbejdede Forsøgsplanen, vare vi endnu ikke blevne opmærksomme paa den fugtige Tilstand af den Slags Blodbrød, der skulde anvendes. Vi gik derfor ud fra, at paa Forhaand burde Foderværdien af Blodbrød ikke sættes lavere end af Korn, idet Blodet tilførte Brødet en Del Æggehvitestof. Vi lod derfor lige Vægtdele af Korn og af Blodbrød træde i Stedet for hinanden. Da Blodbrødet derhos antoges at indeholde meget Korn, fandt vi det rigtigst at give Blodbrødholdene som Kraftfoder alene Blodbrød og ikke f. Ex. halvt af Korn og halvt af Blodbrød.

Af Tallene i Tab. VI for Tilvæxt for et Par sammenhørende Hold sees, at Kornholdene stadig have havt en betydelig Overvægt over Blodbrødholdene, og det i hver enkelt Underrække samt uden Hensyn til, om det flydende Foder har været Mælk eller Valle; Forskjellen i Tilvæxt er for hvert enkelt Par Hold over 2 Pd. og i Gjennemsnit 2.8 Pd. for Mælkeholdene, 2.4 Pd. for Valleholdene og 2.6 Pd. for alle 4 Par Hold. Disse Tal tale tydelig nok; der er ikke her som ved Oliekageforsøgene Svingninger snart i én snart i en anden Retning, men Forskjellen i

Tab. VI. Blodbrød.

		Tilvæxt for 1 Dyr i 10 Dage Pd.	
a. Mælk og Rug.		Korn- Hold	Blod- brød- Hold
37te Række. Baggesvogn (Bøttemejeri).			
Hold A og B: lidt Korn (16.4 Pd.), meget Mælk (155 Pd.) ...		9.8	7.4
— C og D: normal Korn (24.6 Pd.), normal Mælk (106 Pd.) ...		9.7	6.5
Gjennemsnit...		9.8	7.0
b. Valle — Rug og Byg.			
38te Række. Hjortenæs (Bøttemejeri).			
Hold A og B: lidt Korn (17.7 Pd.), meget Valle (206 Pd.) + 14 Pd. Mælk		10.0	7.9
— C og D: normal Korn (26.5 Pd.), normal Valle (108 Pd.) + 10 Pd. Mælk		11.3	8.7
Gjennemsnit...		10.7	8.3
Blodbrød: Gjennemsnit for 4 Hold...		10.2	7.6

Trivsel for to sammenhørende Hold er stadig til Fordel for Kornfoderet og er betydelig større end i de foregaaende Rækker mellem Korn- og Kagehold. Altsaa er det klart, at Blodbrødet, Vægt mod Vægt, ikke har kunnet erstatte Kornet. Vel kan der mod Mælkerækken indvendes, at et Foder, sammensat af Blodbrød og skummet Mælk, maa i Betragtning af den forholdsvis store Mængde af Æggehvideoffer baade i Blodbrød og i Mælk kaldes et temmelig ensidigt Foder; men ogsaa i Vallerækken have begge Kornholdene ubetinget Overvægt. Dette Resultat maa dog ingenlunde opfattes som en ugunstig Dom over Blodbrød i Almindelighed; thi foruden det, at andre Foderblandinger kunne give andre Resultater, saa vil selvfølgelig Blodbrød, der fremstilles af Korn og Blod,

men i en kjendelig mindre fugtig Tilstand end det, vi anvendte, utvivlsomt have en større Foderværdi (jfr. Afsnit G.).

Afsnit B. Sammenligning mellem Svin af forskjellig Race ved ens Fodring.

Naar der skal gøres Sammenligning mellem Svin af forskjellige Racer ved ens Fodring, er det nødvendigt, at de Hold Dyr af de forskjellige Racer, mellem hvilke Sammenligningen skal gøres, maa være til Stede paa samme Gaard, saa at de kunne faa nøjagtig ens Foder, og ligeledes at Dyrene paa de forskjellige Hold ved Forsøgenes Begyndelse paa det nærmeste have samme Alder, Gjennemsnitsvægt og tilsyneladende Trivelihood, saa at der er Mening i at give dem lige store Mængder af det samme Foder. Det blev ved vore Forsøg derhos bestemt, at der paa den enkelte Gaard skulde være to Hold Svin, altsaa mindst 10 Dyr af hver Race, og eftersom der skulde sammenlignes to eller tre Racer, maatte der paa den enkelte Gaard have 4 eller 6 Hold, d. v. s. 20 eller 30 Forsøgsdyr.

Som alt omtalt paahvilede det det nedsatte Udvalg i Forbindelse med Forsøgsværterne at skaffe Forsøgsdyrene til Veje, ligesom Udvalget ogsaa tog Bestemmelse om, hvilke Racer der skulde sammenlignes. De nys anførte Fordringer, som vi nødvendigvis maatte stille, naar der skulde kunne være Tale om at gøre sammenlignende Forsøg, gjorde det vanskeligt for Udvalget at skaffe det nødvendige Forsøgsmateriale. Udvalgets Formand, Hr. Forpagter Winkel, har sendt mig følgende Redegjørelse, vedkommende Anskaffelsen af Forsøgsdyrene:

Dybvad i December 1888.

Den 14de April blev den endelige Bestemmelse først tagen om Racernes Tilvejebringelse, nemlig ved Docent Fjord's 2det Møde med Udvalget for Forsøgenes Ordning. Den Opgave, der da stillede Udvalget, var at tilvejebringe et tilstrækkeligt Antal af saa udprægede Individer som vel muligt af de forskellige Racer. Ved »Racer« forstod man imidlertid ikke »rene Racer«, men saadanne som de her i Landet og i vor Egn fandtes i de mest udprægede Varieteter, saaledes at Racepræget tydelig gav sig til Kjende.

Tamworthsvinene vare alt lovede os fra Hr. Koopmann's Besiddelser i Holsten; de vare en Blanding af Tamworth- og Marssvin. Der udbrød imidlertid Mund- og Klovesyge i Holsten, hvilket foranledigede et Forbud mod Indførsel af Svin, hvorved vi bleve afskaarne fra at faa dem derfra; thi selv om Ministeriet eventuelt vilde have givet os Tilladelse til at indføre Grisene, turde Udvalget ikke paatage sig det med Indførslen forbundne Ansvar overfor Forsøgsværterne. Vi vare da henviste til at erholde Grisene fra Langholt ved Godsejer Ahlmann's Imødekommenhed; men der havdes ikke saa stort et Antal Dyr, som vi ønskede, og heller ikke vare de i den rette Alder, hvilket medførte en Del Ændringer i den alt for Forsøgene lagte Plan. Grisene vare en Blanding af en forædlet Landrace og en ægte Tamworth-Orne. Alle Grisene vare gode Individer med gennemgaaende udpræget Racemærke.

Holstebrosvin er som bekendt en i Jylland almindelig udbredt Race, opstaaet ved Krydsning af Landrace med Yorkshire-Race. Den forekommer nu stærkt forædlet over en stor Del af Jylland, men for at erholde den i dens bedste og mest udprægede Form havde Udvalget allerede tidligere søgt at erholde Hr. Magnus Kjær's Tilsagn om hans kyndige Assistance ved Grisenes Anskaffelse. Det var Hr. Kjær's Mening, at de erholdtes bedst ved at købe dem paa Torvet i Holstebro, efter-

haanden som der falbødes udprægede Individer. Men dels passede denne Anskaffelsesmaade ikke ind i Forsøgsplanen, da alle Dyrene saa vidt muligt skulde være af samme Alder, og dels var det paa Grund af Aarets exceptionelt slette Grisehandel og den langvarige Vinter saa godt som umuligt at opdrive Grise saavel i Holstebro som i dens Omegn; da vi i Begyndelsen af Maj sendte en kyndig Mand derhen, vare alle Grise solgte til Opkøbere i Viborg og Randers. Efter forgjæves at have forsøgt at erholde de nødvendige Grise i Viborg fik vi dem endelig i Randers, hvor Markedet var saa godt forsynet, at et nøje Udvalg kunde foretages; der udvalgte da 40 Stkr. gode og ret ensartede og udprægede »Holstebrosvin«.

»Vendsysselsvin«, eller hvad der kunde kaldes den stedlige Landrace, skulde efter den tagne Bestemmelse repræsentere den Svinerace, der almindelig havdes paa de forskellige Forsøgsgaarde. De enkelte Individer frembød heller ikke store Uoverensstemmelser i ydre Præg, om end Dronninggaard-Stammen i enkelte Retninger syntes at nærme sig »Ursvin«. I sin store Helhed maa Vendsysselsvinene paa de forskellige Forsøgsgaarde siges at være Krydsninger af Berkeshire-Svin med Blandinger af Holstebrosvin, og saaledes at ingen af de nævnte Racer har efterladt sig noget bestemt Racepræg.

»Ursvinene«. Betegnelsen »Ursvin« maa kun sees i Modsætning til Betegnelsen »Vendsysselsvin« og betegner nærmest Svin af Landracen, saaledes som denne var for en Menneskealder siden. I Virkeligheden findes ikke »Ursvin« i denne Betydning her i Vendsyssel. Opmærksomheden er i de senere Aar bleven henledet paa de mest ublandede Stammer, da det er blevet fremhævet, bl. a. af Direktøren for Hjørring Svineslagteri, at én bestemt Stamme her i Vendsyssel skulde give særlig gode Slagterisvin, og anbefalet at udtage Orner af denne »Stamme«. Denne er selvfølgelig ikke nogen udpræget Race, men den er i en lang Aarrække holdt fri for Krydsninger

og fornyet fra Egnen ved udsøgte Exemplarer med tydeligt Racemærke. Vi forsynede os da med Grise af denne Stamme; de vare alle meget godt udviklede og ret ensartede, om de end senere udviklede sig noget forskjellig.

Polandchinasvinene optoges kun til Forsøg, da vi ej kunde skaffe det tilstrækkelige Antal af Tamworthsvin. De beholdtes fra Børglumkloster (Godsejer Rottbøll), og vare en Blanding af Landrace og en ægte Polandchina-Orne. Grisene vare alle særdeles gode og med tydeligt Racepræg, hvilket de bevarede under hele Udviklingen.

Under de forhaandenværende Forhold og ved den os givne Frist til Forsøgenes Ordning kunde der næppe tilvejebringes et bedre Materiale; dog havde vi haabet at erholde et mere bestemt Racepræg hos de forskjellige Dyr, hvad det skortede paa hist og her, særlig under Dyrenes senere Udvikling. Med de Erfaringer, der ere høstede i Aar, vil Opgaven formentlig kunne løses fuldstændigere ad Aare, særlig naar Sagen forberedes en Tid forinden; dog vil der altid være visse Vanskeligheder at overvinde, selv om de bedste Betingelser ere til Stede.

De Spørgsmaal, som vi ønskede besvarede, ere: Skulle vi bevare vor nuværende Race, skulle vi gaa et Skridt tilbage eller et frem, og da i hvilken Retning? I alle disse Tilfælde vil imidlertid den ene Side af en Raceafstamning ligge de andre saa nær, at det let vil bero paa et Held, om det vil lykkes at erholde og bevare under Væxtperioden et tilstrækkelig tydeligt Udslag af den fremmede Indblanding.«

Paa Udvalgets Vegne.

J. Winkel.

Det er allerede omtalt, at vi ønskede at lægge vor Forsøgsplan saaledes, at 1 Pd. skummet Mælk og 2 Pd. Valle kunde komme til at erstatte hinanden i en Foderblanding, hvilket netop let lod sig gennemføre ved Raceforsøgene; thi da der stadig i hver Række havdes 2 Hold af hver Race, kunde det ene Hold faa Mælk, det andet Valle som flydende Foder, hvis der da paa Gaardene havdes den nødvendige Mængde af baade Mælk og Valle. Hovedhensigten med de to Hold af hver Race var dog at udjævne Tilfældigheder i Trivsel af et enkelt Hold, men dette maatte antages at kunne naaes lige godt, hvad enten begge Hold af hver Race fik Mælk, eller det ene Hold alene Mælk, det andet Valle som flydende Foder. Det havde endog sin Interesse at sammenligne Racerne ved denne Forskjel i det flydende Foder. Kornfoderet og lidt Kjærnemælk var ens for alle Hold, og der fodredes kun med Korn og Mælkeriaffald. For Mælkens og Vallens Vedkommende skulde der altsaa fodres saaledes:

V.: Vendsysselsvin	{	V ₁ : Mælk som flydende Foder.			
		V ₂ : Valle	—	—	—
H.: Holstebrosvin..	{	H ₁ : Mælk	—	—	—
		H ₂ : Valle	—	—	—
U.: Ursvin.....	{	U ₁ : Mælk	—	—	—
		U ₂ : Valle	—	—	—
T.: Tamworthsvin.	{	T ₁ : Mælk	—	—	—
		T ₂ : Valle	—	—	—
P.: Polandchinasvin	{	P ₁ : Mælk	—	—	—
		P ₂ : Valle	—	—	—

Haves der paa en Række 3 Racer, f. Ex. V, U og H, faa de tre Hold: V₁, U₁ og H₁ samme Mængde af Korn, Kjærnemælk og skummet Mælk, medens de andre tre Hold: V₂, U₂ og H₂ ogsaa faa samme Mængde af Korn og Kjærnemælk som V₁, U₁ og H₁, men de faa 2 Pd. Valle for hvert Pd. skummet Mælk til disse. I nogle af de første 10-daglige Perioder, da Dyrene endnu vare temmelig smaa, fik alle Holdene alene skummet Mælk som flydende Foder,

og i Slutningen af Forsøgstiden maatte der atter fodres alene med skummet Mælk, da Forsøgene strakte sig ind i den mælkeknappe Tid. Men da disse Forandringer i Foderplanen paa den enkelte Gaard have været ens for Holdene fra de forskjellige Racer, kunne Gjennemsnitstallene for Tilvæksten for hele Forsøgstiden lige godt bruges, saalænge de kun benyttes til at sammenligne Tilvæksten mellem Dyr af de forskjellige Racer. Vil man derimod anstille en Sammenligning med det Formaal at undersøge, om 1 Pd. skummet Mælk og 2 Pd. Valle have kunnet erstatte hinanden, kan der til denne selvfølgelig kun medtages Resultatet fra de 10-daglige Perioder, hvor det flydende Foder har været Mælk for den ene Halvdel og Valle for den anden Halvdel af Holdene. Der er derfor i Hovedtabellerne beregnet Gjennemsnitstal dels for hele Forsøgstiden dels for den

Tab. VII. Vendsysselsvin. — Ursvin. — Holstebrosvin.

	Foder til 1 Dyr i 10 Dage Pd.			Tilvæxt for 1 Dyr i 10 Dage Pd.		
	Korn	Kjærne- mælk og sk. Mælk	Valle	V	U	H
39te Række. Dronninglund (Bøttemejeri.) (Byg og Rug).						
Hold V_1 , U_1 og H_1	24.1	53.7	—	8.8	8.0	8.6
— V_2 , U_2 og H_2	24.1	27.4	52.5	8.4	8.7	9.2
Gjennemsnit...				8.6	8.4	8.9
40de Række. Dronninggaard (Centrifugemejeri.) (Byg).						
Hold V_1 , U_1 og H_1	24.0	92.0	—	11.0	9.8	10.5
— V_2 , U_2 og H_2	24.0	21.8	140.4	11.2	9.8	9.3
Gjennemsnit...				11.1	9.8	9.9
Gjennemsnit for begge Gaarde...				9.9	9.1	9.4

Del deraf, i hvilken der er fodret baade med Mælk og Valle. Gjennemsnitstallene for Tilvæksten for hele Forsøgstiden findes opført i Tab. VII, VIII og IX.

Vi ville først betragte Tallene for Dronninglund og Dronninggaard, hvor der er gjort Forsøg med Dyr af de tre Afstamninger, der betegnes med: V, U og H, altsaa Vendsysselsvin, Ursvin og Holstebrosvin.

Det er særlig de tre og tre Tal for Tilvæxt, der i Tab. VII staa i samme vandrette Linje, som vi skulle sammenligne. Da de tre Hold Dyr, fra hvilke saadanne tre Tal stamme, have faaet ens Foder, skulle altsaa disse Tal være lige store, hvis de tre Hold have udnyttet deres Foder lige godt; de Forskjelligheder, der vise sig i Tilvæksten, maa altsaa enten tilskrives Raceforskjellen eller stamme fra tilfældige Aarsager. I Gjennemsnit for begge

Tab. VIII. Vendsysselsvin og Tamworthsvin.

	Foder til 1 Dyr i 10 Dage			Tilvæxt for 1 Dyr i 10 Dage	
	Pd.			Pd.	
41de Række. Dybvad (Centrifugemejeri). (Byg, lidt Rug og Blandsæd).	Korn	Kjerne- mælk og sk. Mælk	Valle	V	T
Hold V_1 og T_1	22.5	86.0	—	9.0	9.6
— V_2 - T_2	22.5	35.9	100.1	9.5	9.7
Gjennemsnit...				9.3	9.7
43de Række. Lanholt (Bøttemejeri). (Rug).					
Hold V_1 og T_1	26.0	94.7	—	9.6	9.6
— V_2 - T_2	26.0	74.5	40.3	9.4	9.9
Gjennemsnit...				9.5	9.8
Gjennemsnit for begge Gaarde...				9.4	9.7

Gaarde har V-Holdene havt størst Tilvæxt med 9.9 Pd., derefter følge H-Holdene med 9.4 Pd., og U-Holdene med 9.1 Pd. V-Holdenes Overvægt stammer dog alene fra Dronninggaard; paa Dronninglund er der en lille Overvægt for H-Holdene. U-Holdene have den mindste Tilvæxt paa begge Gaarde. Om nu disse Forskjelligheder i Trivsel stamme fra Tilfældigheder eller staa i Forbindelse med Raceforskjel, er det umuligt at afgjøre.

Vi ville derefter betragte de paa Dybvad og Langholt udførte sammenlignende Forsøg mellem Vendsysselsvin (V) og Tamworthsvin (T).

I Tab. VIII have T-Holdene Overvægt i Tilvæxt, og det ej blot i Gjennemsnit, men paa hver enkelt Gaard. Forskjellen er dog kun 0.3 Pd. for 1 Dyr i 10 Dage.

Ved nu at betragte Tallene i Tab. VII og VIII under ét, faa altsaa Vendsysselsvinene Overvægt over Holstebrosvin og Ursvin i Tab. VII, men i Tab. VIII sejre Tamvorthsvinene over Vendsysselsvinene. Man kunde heraf fristes til at slutte, at Tamworthsvinene have vundet en absolut Sejr; dog er denne Slutning næppe tiladelig, da Forsøgene intet udsige om, om de samme Tamworthsvin, hvis de f. Ex. havde været opstaldede sammen med de Vendsysselsvin, der paa Dronninggaard

Tab. IX. Ursvin og Polandchinasvin.

	Foder til 1 Dyr i 10 Dage Pd.			Tilvæxt for 1 Dyr i 10 Dage Pd.	
	Korn	Kjærne- mælk og sk. Mælk	Valle	U	P
42de Række. Dybvad (Centrifugemejeri). (Byg, lidt Rug og Blandsød). Hold U_1 og P_1	21.8	84.9	—	9.3	9.5
— U_2 og P_2	21.8	39.9	90.1	9.1	9.1
Gjennemsnit...				9.2	9.3

have hævdet deres Overvægt, da ogsaa vare gaaede af med Sejren.

Endnu skal der i Tab. IX meddeles et enkelt Forsøg, der blev udført paa Dybvad til Sammenligning mellem Ursvin og Polandchinasvin, der meget nær have havt éns Tilvæxt.

Hele Resultatet af Forsøgene med de fem Racer vil utvivlsomt være en Skuffelse for dem, der formene, at Dyr af visse fremmede Racer skulle ved samme Foder trives kjendelig bedre end Dyr af den en Gang paa Gaardene værende Landrace, naar denne er i god og sund Tilstand; thi Resultatet peger snarest hen imod, at man, hvad Dyrenes Trivsel angaaer, næppe vil vinde noget ved at forlade den hjemlige Race. Hvad der maaske skuffer mest, er, at Dyr af den gamle Race (Ursvin) have givet det daarligste Resultat.

Men det maa endelig ikke glemmes, at Udvalgets Formand udtrykkelig gør opmærksom paa, at der over Tilvejebringelsen af de fremmede Racer hvilede forskjelligt Uheld, saa at det er muligt, at Resultatet under heldigere Forhold for Tilvejebringelsen af Dyr af de fremmede Racer kunde være blevet et andet, og dette opfordrer ydermere til ikke at drage almengjældende Slutninger af dette ene Aars Forsøg; det er meget muligt, at en Gjentakelse af denne Slags Forsøg vil give andre Resultater.

Afsnit C. Korn — Mælk — Valle.

Det er omtalt under Afsnit A, at inden for den samme Forsøgsrække er efter Forsøgsplanen Foderblandingerne for de 2 à 3 Hold med Korn alene som fast Foder variereret saaledes, at i nogle af Rækkerne er 1 Pd. Korn og 6 Pd. skummet Mælk og i andre 1 Pd. Korn og 12 Pd. Valle traadt i Stedet for hinanden, og ligeledes har i Afsnit B.

1 Pd. Mælk og 2 Pd. Valle efter Forsøgsplanen skullet erstatte hinanden.

1 Pd. Mælk = 2 Pd. Valle. Vi ville først betragte Resultaterne fra Afsnit B. Vi have imidlertid alt gjort opmærksom paa, at »Valleholdene« kun i en Del af Forsøgstiden ere fodrede med Valle, og at der for denne Tid er beregnet særlige Gjennemsnitstal i de tilsvarende Hovedtabeller. Disse Tal findes opført i Tab. X (Side 147).

I Tab. X er det som sædvanlig to og to Tal i de samme vandrette Linier, der skulle sammenlignes. De to sidste Gjennemsnitstal i Tab. X, nemlig for de 10 Under-rækker, ere lige store, og ligeledes ere de tre Par Gjennemsnitstal, der ere opførte for hver enkelt af de tre Gaarde, ogsaa meget nær lige store; altsaa Dyrene have paa det nærmeste haft samme Tilvæxt, hvad enten de foruden det fælles Foder have faaet Mælk eller Valle i Forholdet 1: 2. Vi have ikke i Tab. X villet medtage Forsøgene paa Langholt (som har Bøttemejeri); thi Mælk-Valle Forsøgene varede der kun i 30 Dage. Gjennemsnitstilvæksten for Mælkeholdene og Valleholdene paa Langholt er iøvrigt ogsaa meget nær ens, nemlig henholdsvis 10.1 Pd. og 10.15 Pd. Altsaa ved Forsøgene paa disse 4 Gaarde har 1 Pd. Mælk og 2 Pd. Valle saavel i Gjennemsnit som paa hver enkelt Gaard paa det nærmeste kunnet erstatte hinanden, og den fra forskjellig Side fremhævede Forskjel, der formentlig skulde være i den skummede Mælks Foder-værdi, eftersom den stammede fra det nye Centrifugesystem eller fra de gamle Mejerisystemer, har ikke fundet noget Udslag ved disse Forsøg.

1 Pd. Korn = 6 Pd. Mælk = 12 Pd. Valle. De Tal, vi ville bruge til Undersøgelse af, dels om 1 Pd. Korn og 6 Pd. Mælk og dels om 1 Pd. Korn og 12 Pd. Valle have kunnet erstatte hinanden i Foderblandinger, ere allerede gengivne i første Kolonne i Tab. I, II, III, IV og VI, hvor netop Foderet for de Hold i en Række, hvis Tilvæxt staaer under hinanden, er varieret saaledes, at for hvert Pd. Tillæg i Kornfoderet er Mælkefoderet formindsket med 6 Pd. eller Valle-

Tab. X. 1 Pd. Mælk = 2 Pd. Valle.

		Tilvæxt for 1 Dyr i 10 Dage Pd.	
		Mælke- Hold	Valle- Hold
39te Række. Dronninglund (Bøttemejeri.) 90 Dage.			
Alle Hold: 15.8 Pd. Byg og Rug og 20 Pd. Kjærnemælk	} Vendsysselsvin Ursvin Holstebrosvin	7.9	7.2
Mælkehold: 44.4 Pd. skummet Mælk		7.4	8.0
Vallehold: 88.8 Pd. Valle		7.6	8.2
Gjennemsnit...		7.6	7.8
40de Række. Dronninggaard (Centrifuge- mejeri). 110 Dage.			
Alle Hold: 24.4 Pd. Byg og 10 Pd. Kjærnemælk	} Vendsysselsvin Ursvin Holstebrosvin	11.1	11.3
Mælkehold: 86.4 Pd. skummet Mælk		9.9	10.3
Vallehold: 172.7 Pd. Valle		10.8	9.9
Gjennemsnit...		10.6	10.5
41de Række. Dybvad (Centrifugemejeri). 80 Dage.			
Alle Hold: 22.3 Pd. Korn og 10 Pd. Kjærnemælk	} Vendsysselsvin Tamworthsvin	10.3	10.1
Mælkehold: 92 Pd. skummet Mælk		10.1	10.4
Vallehold: 181.5 Pd. Valle og 1.3 Pd. skummet Mælk			
42de Række. Dybvad (Centrifugemejeri). 70 Dage.			
Alle Hold: 19.7 Pd. Korn og 10 Pd. Kjærnemælk	} Ursvin Polandchinasvin	9.4	9.8
Mælkehold: 93.7 Pd. skummet Mælk		10.0	9.4
Vallehold: 184.6 Pd. Valle og 1.4 Pd. skummet Mælk			
Gjennemsnit for Dybvad...		10.0	9.9
Gjennemsnit for 10 Underrækker...		9.5	9.5
Ældre Forsøg paa 6 Gaarde...		10.0	10.3

foderet med 12 Pd. Naar der altsaa bortsees fra Tilfældigheder i Holdenes Trivsel, skulle de Tal for Tilvæxt, der i samme Række staa under hinanden, være lige store, hvis da henholdsvis 6 Pd. Mælk eller 12 Pd. Valle har kunnet erstatte 1 Pd. Korn. Til en saadan Sammenligning vilde det have været meget ønskeligt, om vi i hver Række havde haft 3 Hold med Kornfoder, nemlig med henholdsvis lidt — normal — og meget Korn; men vi have kun de i Tab. XI og XII opførte Hold. Tallene ere i disse Tabeller opskrevne saaledes, at de, der skulle være lige store, staa i samme vandrette Linie.

Tab. XI. 1 Pd. Korn = 6 Pd. Mælk.

				Tilvæxt for 1 Dyr i 10 Dage Pd.		
				A Lidt Korn, meget Mælk	C Norm. Korn, norm. Mælk	E Meget Korn, lidt Mælk
28de R.	Tab. Ia.	Gjeddesdal.	Rug....	8.1	9.0	8.5
32te —	— IIIa.	Odden.	Rug og Byg	9.2	9.4	—
34te —	— IV a.	Gjeddesdal.	Rug....	8.3	8.2	—
37te —	— VI a.	Baggesvogn.	Rug...	9.8	9.7	—
Gjennemsnit...				8.9	9.1	—
Ældre Forsøg paa 4 Gaarde...				8.8	8.9	8.9

I Tab. XI er Tilvæksten meget nær ens for begge Hold paa de tre Gaarde og svinge to Gange til Fordel for Mælk, en Gang til Fordel for Korn; kun paa en af Gaardene er der en kjendelig Forskjel og det saaledes, at den fra Hold A til C er til Fordel for Kornfoderet, men fra Hold C til E til Fordel for Mælkefoderet. Altsaa

have 1 Pd. Korn og 6 Pd. Mælk meget nær kunnet erstatte hinanden ved de benyttede Foderblandinger.

Tab. XII. 1 Pd. Korn = 12 Pd. Valle.

	Tilvæxt for 1 Dyr i 10 Dage pd.		
	A Lidt Korn, meget Valle	C Norm. Korn, norm. Valle	E Meget Korn, lidt Valle
29de R. Tab. I b. Kjærsgaard. Rug.....	9.2	9.2	—
31te — — II Wedellsborg. Rug.....	8.0	9.4	9.4
33te — — III b. Rønnovsholm. Rug og Byg	7.3	8.8	7.3
35te — — IV b. Gjæddesdal. Rug.....	7.6	8.4	—
38te — — VI b. Hjortenæs. Rug og Byg	10.0	11.3	—
Gjennemsnit...	8.4	9.4	—
Ældre Forsøg paa 2 Gaarde...	9.5	9.5	9.6

I Tab. XII har paa én Gaard Tilvæksten været ens for Hold A og C, paa en anden for Hold C og E og paa en tredie for Hold A og E. Ved paa 33te Række at sammenligne Hold C og E er Fordelen paa Vallens Side, men derimod paa Kornets Side ved Sammenligning mellem A og C. Sammenligne vi alene Holdene A og C, har derimod det stærkere Kornfoder Overvægt paa de fire Gaarde, saa at Forskjellen i Gjennemsnitstilvæksten for dette Par af Hold endog bliver 1.0 Pd. til Fordel for det stærkere Kornfoder; men som alt berørt hævder Kornet ikke denne Overvægt for E-Holdenes Vedkommende i de to Rækker, i hvilke dette Hold findes. Der er saaledes ikke saa god indbyrdes Overensstemmelse i Tallene for

Korn-Valle Holdene som i de tilsvarende for henholdsvis Korn-Mælke Holdene og Mælk-Valle Holdene, og heller ikke som i de tilsvarende Tal for Hold A-C og E for Korn-Valle Forsøgene i 25de Beretning. At der paa forskellige Gaarde eller fra forskellige Forsøg paa samme Gaard kan komme saadanne Afvigelser i Resultaterne, maa ikke overraske; det minder blot om, at man maa være meget forsigtig i at drage Slutninger af enkelte Fodringsforsøg. I det Hele og Store maa der dog siges at være god Overensstemmelse mellem Resultaterne i nærværende og i 25de Beretning.

Afsnit D. Bedømmelsen paa Slagterierne.

Denne Bedømmelse er udført paa hvert enkelt Slagteri ved dets kyndige Mænd og efter dets Skik og Brug, og navnlig da saaledes, at Dyrene i de efterfølgende Bedømmelsestabeller ere opførte i den Klasse, hvori de efter Slagteriets bedste Skjøn burde afregnes. For de Rækker, hvor der er afregnet efter »Slagtevægt«, er det altsaa Bedømmelsen af de slagtede Kroppe, der har været det bestemmende for Klassefordelingen. Hvor der derimod er afregnet efter »levende Vægt«, er det Bedømmelsen af Svinene i levende Tilstand, der har været det bestemmende.

Forsøgsdyrene fra de 6 Rækker paa Sjælland og Fyn ere solgte til de samme tre Slagterier som Dyrene i 25de Beretning, nemlig A. N. Hansen's paa Christianshavn og Ph. Heymann's i Kjøbenhavn og i Assens, og de ere der ligesom forrige Gang afregnede efter Slagtevægt. Dyrene fra henholdsvis 7 og 3 af de 10 Vendsysselrækker ere solgte til Ph. Heymann's Slagteri i Hjørring og Koop-

mann's i Aalborg, og begge Steder ere de efter Egnens Skik og Brug afregnede efter levende Vægt.

Som det yderligere vil fremgaa af det Følgende, ere vi villige til at indrømme, at det fra et exakt Forsøgsstandpunkt maa ansees for uheldigt, at der for de 10 sidste Rækker er brugt et andet Grundlag for Klassedelingen ved Afregning end for de 6 første Rækker; men naar man ellers i Vendsyssel til Dagligdags faaer Betalingsklasserne for sine Svin sat efter Undersøgelser af de levende Dyr, kunne vi ikke skjønne rettere, end at der ved Klassedelingen af Dyrene fra vore første Forsøg i Vendsyssel ogsaa burde gaaes ud herfra. En helt anden Sag er det, om Resultatet af de nuværende Forsøgsrækker kan bevirke, at ved eventuelt nye Forsøg alle Parter forud kunne enes om, at Afregningen ved Slagterierne bør ske efter Slagtevægt.

En af vore Medarbejdere, særlig Overassistent Lunde, har overværet Bedømmelsen og foranlediget visse Undersøgelser og Maalinger. Alle Slagterierne have med den største Velvillie og Imødekommenhed stillet deres Viden, m. H. t. hvad der kunde have Interesse for vore Forsøg, til vor Raadighed.

Med Hensyn til de i de efterfølgende Tabeller opførte Tal for levende Vægt, efter Omstændighederne paa Gaard eller i Slagteri, gjøres den almindelige Bemærkning, at disse Tal som Regel ikke ville kunne falde sammen med de Tal for Vægt, der findes opførte i sidste Linie af Hovedtabellerne. Disse angive Vægten af Dyrene indtil Afslutningen af den sidste 10-daglige Vejningsperiode for de sammenlignende Forsøg over Tilvæxt af Dyrene. Undertiden have alle Dyrene kunnet afsendes strax til Slagteriet efter denne Vejning, men undertiden ere Dyrene af Bekvemmelighedshensyn enten for Gaard eller Slagteri holdte et Par Dage længere paa Gaarden; undertiden er, som foran oplyst, en Del af Dyrene som værende for smaa blevne tilbage paa Gaardene til yderligere Fodring og senere Afsendelse, og da de vedblivende ere fodrede med de samme Foderstoffer som tidligere, have de desuagtet kunnet

indgaa her i Opgjørelsen for Bedømmelsen. Endelig have nogle Dyr, som foran omtalt, maattet udsættes, og desuden ere enkelte holdte tilbage for at anvendes som Tillægdyr. Af de samme Grunde kan Antallet af de slagtede Dyr paa en Række ikke altid stemme med det Antal, der er opført i Hovedtabellerne.

1. Bedømmelsen fra Korn-Oliekage Rækkerne.

For disse Rækker har Afregning efter Slagtevægt fundet Sted i 6 Tilfælde og efter levende Vægt i 3. Vi ville først betragte Bedømmelsen efter Slagtevægt.

Ved Slagtevægt forstaaes: Vægten af Kroppen, efter at de ere befriede for Smuds, Haar og Indvolde, men med Hoved, Flomme og Ben. Betydningen af de fire Klasser: 1. »bedst«, 2. »bedre«, 3. »god« og 4. »ringe« gjentages her efter 25de Beretning:

»god« (eller 3die Klasse) betyder, at Dyrets Størrelse, Form, Fedme, Flæskets og Kjødets Beskaffenhed, alt tilsammen har været saaledes, at Kroppene ere blevne betalte med »Notering« for gode Sengsvinvarer.

»bedre« (eller 2den Klasse) betyder, at der har kunnet gives en lille Overpris over »Notering«.

»bedst« (eller 1ste Klasse) betyder, at der har kunnet gives den højeste Overpris over »Notering«, som der paa den Tid betaltes for bedste Varer.

»ringe« betyder, at Flæsk og Kjød har været løst eller blødt, eller har havt andre Fejl, der have bevirket, at der er skeet et Afdrag i den ved Noteringen fastsatte Pris.

Vi maa dog strax oplyse, at medens hver af de tre Klasser 1ste, 2den og 3die kun omfatter en enkelt efter Ugens Notering bestemt Pris, saa omfatter Klassen »ringe« derimod forskellige Afdrag fra Noteringen.

I 25de Beretning er Flæskets Tykkelse maalt paa 2 Steder, ved Bov og Lænd, og begge Maal ere angivne; men i nærværende Beretning er Flæskets Tykkelse maalt paa flere Ste-

der, og Gjennemsnittet af disse Maalinger er opført i Tabel-
lerne. Meningen er, at disse Maal skulde have dannet et mere
bestemt Udtryk for Dyrenes Fedme end det blotte Skjøn;
men da der fra Slagteri til Slagteri er udtalt forskellige
Meninger om, hvor Maalene med dette Formaal for Øje
bedst skulle tages, har under Forsøgenes Udførelse Maa-
lingen ikke nøjagtig fundet Sted paa de samme Steder af
Dyrene paa de forskellige Rækker, hvoraf følger, at de i
de efterfølgende Tabeller opførte Tal for Tykkelse af Flæ-
sket nok kunne sammenlignes inden for samme Forsøgs-
række, men derimod kan der ej gjøres nogen paalidelig
Sammenligning mellem dem fra Række til Række.

Resultatet af Bedømmelsen for de af Korn-Oliekage-
rækkerne, hvor der har fundet Afregning Sted efter Slagtevægt

Tab. XIII. Bedømmelse af de slagtede Dyr paa 28de
Række, Gjeddesdal.

			Gjennemsnit af				Antal Dyr i Klassen			
			1 Dyrs Vægt		Svind fra Gaard pCt.	Flæ- skets Tyk- kelse Tom.	1	2	3	4
			paa Gaard Pd.	slagtet Pd.			»bedst«	»bedre«	»god«	»ringe«
Solsikkekager — Mælk.										
28de Række. Gjeddes- dal.										
Hold A	Rug lidt	Mælk — meget	156	118	24.4	1.3	5	—	—	—
— C	normal	— normal	167	125	25.1	1.3	5	—	—	—
— E	meget	lidt	161	123	23.6	1.4	4	—	1	—
Gjennemsnit og Sum...			161	122	24.4	1.3	14	—	1	—
Hold B	Rug og Kager lidt	Mælk — noget	151	113	25.2	1.3	1	1	—	2
— D	normal	— normal	164	122	25.6	1.3	—	—	—	5
— F	meget	— lidt	168	126	25.0	1.3	—	—	—	5
* Gjennemsnit og Sum...			161	120	25.3	1.3	1	1	—	12

findes i Tab. XIII—XVI, og selvfølgelig maa Tallene i disse Tabeller saavel som i de efterfølgende for Korn-Oliekagerækkerne med Afregning efter levende Vægt betragtes med det særlige Formaal for Øje at udfinde, om Oliekagefoderet synes at have haft en paaviselig Indflydelse paa Tallenes Variation.

Hvad nu Tallene i Tab. XIII angaaer, da ere Svingningerne for »Svind« og »Flæskets Tykkelse« saa smaa, at de i Virkeligheden intet udsige om en formodet Indflydelse af det ene eller det andet Slags Foder. Ret betegnende er det ogsaa, at da de 29 Dyr ankom til Slagteriet, bleve de levende Svin erklærede for at være »en smuk Samling af Sengsvin«, og der kan efter denne Udtalelse næppe være Tvivl om, at hvis Dyrene vare blevne afregnede efter levende Vægt, vilde de næsten alle være komne i 1ste Klasse. Men helt anderledes lød Slagteriets Dom, da Lunde næste Dag mødte for at overvære Bedømmelsen af Kroppene; da viste det sig, at næsten Halvdelen af Svinene havde »blødt« Flæsk, og det i en saa fremtrædende Grad, at Prisen for disse maatte sættes 6 à 8 Øre lavere pr. Pd. end for 1ste Klasse. Lunde fulgte derefter med vedkommende Dommer fra Krop til Krop, og Flæskets Løshed og Blødhed var for 12 af Dyrenes Vedkommende saa fremtrædende, at dette endog var let at iagttage for et »uøvet« Øje. Men samtidig viste det sig ogsaa, at disse 12 Dyr alle hørte til de 3 Hold med Solsikkekager i Foderet. De bleve afregnede som 4de Klasses Vare, medens samtidig 14 af de 15 Svin fra Kornholdene kom i 1ste Klasse. Endvidere viste Undersøgelsen, at Blødheden af Flæsket tiltog med det stigende Kagefoder, saa at de 5 Svin i Hold F i Gjennemsnit havde det blødeste Flæsk. Bedømmelsen er her saa udpræget, at de benyttede Solsikkekager i den givne Foderblanding maa antages at have foraarsaget den paaviste daarlige Konsistens af Flæsket. Men derfra at slutte, at Solsikkekager i Almindelighed og i andre Foderblandinger ville give et

lignende Resultat, vilde være uberettiget, og da det flydende Foder her er Mælk, vare vi stærkt spændte paa at erfare, hvorledes Udfaldet vilde blive af den tilsvarende Række med Solsikkekager og Valle som flydende Foder. Bedømmelsen for denne Række findes i Tab. XIV.

Tab. XIV. Bedømmelse af de slagtede Dyr paa 29de Række, Kjærsgaard.

			Gjennemsnit af				Antal Dyr i Klasse			
			1 Dyr's Vægt		Svind fra Gaard pCt.	Flæskets Tykkelse Tom.	1	2	3	4
			paa Gaard Pd.	slagtet Pd.			»bedste«	»bedre«	»gode«	»ringere«
Solsikkekager — Valle.										
29de Række. Kjærsgaard.										
Hold A	Rug lidt	Valle meget	164	120	26.8	1.4	3	1	1	—
— C	normal	— normal	162	120	25.9	1.5	1	2	2	—
— E	meget	— lidt	—	—	—	—	—	—	—	—
Gjennemsnit og Sum...			163	120	26.4	1.5	4	3	3	—
Rug og Kager										
Hold B	Rug lidt	Valle meget	161	120	25.5	1.5	2	1	2	—
— D	normal	— normal	163	118	27.6	1.3	3	2	—	—
— F	meget	— lidt	163	120	26.4	1.4	3	2	—	—
Gjennemsnit og Sum...			162	119	26.5	1.4	8	5	2	—

I Tab. XIV er der intet Tegn til, at Solsikkekagerne have virket uheldig. Ikke et eneste Dyr er kommet i Klassen for blødt Flæsk, og Kageholdene ere endog lidt højere i Rang i de gode Klasser end Kornholdene. Altsaa at slutte af Bedømmelsen har Solsikkekager-Valle paa Kjærsgaard ikke forringet Flæskets Kvalitet, hvorimod Solsikkekager-Mælk paa Gjæddesdal har havt denne Virkning. Men om nu dette ligger i de forskjellige Slags Solsikkekager, der have været benyttede, eller i, at det fly-

Tab. XV. Bedømmelse af de slagtede Dyr paa 34te, 35te og 36te Række, Gjeddeshal.

				Gjennemsnit af				Antal Dyr Klasse			
				1 Dyrs Vægt		Svind fra Gaard pCt.	Flæskets Tykkelse Tom.	1	2	3	4
				paa Gaard Pd.	slagtet Pd.			»bedst«	»bedre«	»god«	»ring«
a. Jordnødkager — Mælk.											
34te Række. Gjeddeshal.											
	Rug		Mælk								
Hold A	lidt	—	meget	159	120	24.5	1.3	3	2	—	—
— C	normal	—	normal	161	121	24.8	1.4	2	3	—	—
— E	meget	—	lidt	—	—	—	—	—	—	—	—
Gjennemsnit og Sum...				160	121	24.7	1.4	5	5	—	—
Rug og Kager Mælk											
Hold B	lidt	—	meget	158	118	25.3	1.2	5	—	—	—
— D	normal	—	normal	165	127	23.0	1.3	4	—	1	—
— F	meget	—	lidt	162	126	22.2	1.5	2	1	1	—
Gjennemsnit og Sum...				162	124	23.5	1.3	11	1	2	—
b. Jordnødkager — Valle.											
35te og 36te Række. Gjeddeshal.											
	Rug		Valle								
Hold A (35)	lidt	—	meget	149	110	26.2	1.3	4	1	—	—
— C (35)	norm.	—	norm.	167	125	25.1	1.6	1	2	1	—
— C (36)	do.	—	do.	151	116	23.2	1.5	4	2	1	—
— E	meget	—	lidt	—	—	—	—	—	—	—	—
Gjennemsnit og Sum...				156	117	24.8	1.5	9	5	2	—
Rug og Kager Valle											
Hold B (35)	lidt	—	meget	153	116	24.2	1.4	3	2	—	—
— B (36)	do.	—	do.	151	113	25.2	1.3	4	4	—	—
— D (35)	norm.	—	norm.	164	120	26.8	1.5	2	1	2	—
— D (36)	do.	—	do.	155	119	23.2	1.4	4	3	—	—
— F (35)	meget	—	lidt	155	116	25.2	1.4	2	3	—	—
Gjennemsnit og Sum...				156	117	24.9	1.4	15	13	2	—

dende Foder paa det ene Sted har været Mælk, det andet Sted Valle, eller i andre, ubekjendte Forhold, — derom tør vi ej udtale nogen Mening.

Vi ville dernæst gaa over til at betragte de tre Rækker paa Gjeddeshal med Jordnødkager. Resultatet findes i Tab. XV. (Side 156).

De Svingninger, der findes i Tallene i Tab. XV, ere ikke store og udsige intet bestemt til Fordel hverken for Korn eller Kageholdene. Navnlig er der intet, der tyder paa, at Tilsætning af Jordnødkager til Foderet har virket skadelig paa Flæskets Kvalitet; der er ikke fra noget af Holdene kommen Dyr i Klassen »ringe« (blødt Flæsk), og for Holdene med Mælk som flydende Foder er Bedømmelsen endog lidt til Gunst for Kageholdene.

Under Bedømmelsen efter Slagtevægt indgaaer endnu 31te Række: Hampefrøkager - Rug - Valle paa Wedells-

Tab. XVI. Bedømmelse af de slagtede Dyr paa 31te Række. Wedellsborg.

		Gjennemsnit af				Antal Dyr i Klasse			
		1 Dyrs Vægt		Svind fra Gaard	Flæskets Tykkelse	1 »bedst«	2 »bedre«	3 »god«	4 »ringe«
		paa Gaard	slagtet						
Hampefrøkager — Valle.		Pd.	Pd.	pCt.	Tom.				
31te Række. Wedellsborg.									
Rug — Valle									
Hold A	lidt — meget	154	112	27.3	1.4	3	—	—	—
— C	normal — normal	165	118	28.5	1.5	4	—	—	—
— E	meget — lidt	158	116	26.6	1.6	3	1	1	—
Gjennemsnit og Sum...		159	115	27.5	1.5	10	1	1	—
Rug og Kager — Valle									
Hold B	lidt — meget	156	112	28.2	1.3	3	1	—	—
— D	normal — normal	158	112	29.1	1.5	5	—	—	—
— F	meget — lidt	172	120	30.2	1.4	3	—	—	—
Gjennemsnit og Sum...		162	115	29.2	1.4	11	1	—	—

borg. Resultatet af Bedømmelsen findes i Tab. XVI. (Side 157), og er der ikke noget Tegn til, at de brugte Hampefrøkager med Valle som flydende Foder have skadet Flæskets Godhed.

Før vi forlade dette Afsnit, ville vi endnu se lidt nærmere paa Tallene for »Svind ved Slagtning«. Dette er i de foran opførte Tabeller kun beregnet i Forhold til Svinenes Vægt paa Gaardene umiddelbart før Afsendelsen til Slagteriet. Paa det ene af de tre Slagterier, hvor de til Slagteriet leverede Svin altid afregnes efter Slagtevægt, er man nemlig ikke indrettet paa at veje Dyrene levende, og vi have derfor i de foregaaende Tabeller beregnet Svindet fra levende Vægt paa Gaarden. Paa de to andre Slagterier derimod, hvor man i daglig Handel, eftersom Dyrenes Ejere ønske det, afregner saavel efter levende Vægt som efter Slagtevægt, ere Dyrene vejede foruden

Tab. XVII.

	Gjennemsnit af 1 Dyrs Vægt			Svind ved Slagtning	
	levende		slagtet	fra	fra
	paa Gaard Pd.	i Slagteri Pd.		Gaard pCt.	Slagteri pCt.
29de Række. Kjærsgaard.					
Kornhold	163	153	120	26.4	21.6
Kagehold	162	154	119	26.5	22.7
31te Række. Wedellsborg.					
Kornhold	159	148	115	27.5	22.3
Kagehold	162	151	115	29.2	23.8
34te Række. Gjeddesdal.					
Kornhold	160	158	121	24.7	23.4
Kagehold	162	161	124	23.5	23.0
Gjennemsnit...	—	—	—	26.3	22.8

paa Gaardene tillige i Slagteriet umiddelbart før Slagtning. Resultatet af disse dobbelte Vejninger og de af disse og Slagtevægt beregnede to Tal for Svind findes opført i Tab. XVII (Side 158).

Det fremgaaer tilstrækkelig af Tallene i Tab. XVII, at Dyrene have tabt i Vægt under Transporten fra Gaard til Slagteri, hvad der selvfølgelig maa finde Sted alene paa Grund af Dyrenes Udtømmelser, hvis der da ikke fodres under Vejs*). Heraf følger, at de Tal, der faaes for Svind ved Slagtning, ved denne dobbelte Beregningsmaade, maa være størst »efter levende Vægt paa Gaard«. Forskjellen har her været i Gjennemsnit $26.3 \div 22.8 = 3.5$ pCt. At denne Forskel er større for de fynske Gaarde end for Gjeddesdal, er i god Overensstemmelse med, at der til Transporten fra hine forløb længst Tid.

I de tilsvarende Rækker af Oliekageforsøgene i Vendsyssel ere Dyrene satte i Betalingsklasser efter levende Vægt, men da det samme er Tilfældet for alle de efterfølgende Forsøgsrækker, ville vi først gjøre nogle almindelige Bemærkninger over denne Bedømmelsesmaade.

I Tabellerne er opført levende Vægt paa Slagteriet før Slagtingen, altsaa Afregningsvægten, og ligesaa, som alt anført, den Prisklasse, hvori Dyrene efter Slagteriets Skjøn over dem i levende Live ere satte. Ved Prisansættelsen tages der først Hensyn til, om Dyrenes Vægt ligger inden for de paa den givne Tid gjældende Grænser for Vægt af 1ste Klasses Sengsvin, hvilken, da vi udførte vore Forsøg, var fra 160 til 200 Pd.; endvidere om Dyrene have en tilbørlig Længde og en tilsyneladende passende Fedme. Der er opført 4 Klasser, hvoraf 1ste Klasse svarer til højeste Betaling, og i 4de Klasse indgaaer, hvad man med en fælles Betegnelse kan kalde »Vragtsvin«. Som alt berørt vil en saadan Bedømmelse i levende Live let blive misvisende, naar

*) Fra den sidste ordinære Vejning paa Gaardene og indtil Dyrene slagtedes, have Ejerne havt frie Hænder m. H. t. Dyrenes Fodring.

den skal benyttes som Vejledning for Landmændene til Produktion af gode Sengsvinvarer, og dette vil utvivlsomt yderligere fremgaa af det Efterfølgende.

Ved den Undersøgelse af de slagtede Dyr, der har fundet Sted, have vi navnlig fæstet Opmærksomheden paa Flæskets Konsistens, i det alle Slagterierne vare enige om, at »blødt og løst« Flæsk forringede Kroppene meget betydelig som Handelsvare. De 12 Svin, der i den foran omtalte 28de Række ved Afregning efter Slagtevægt kom i Klassen for blødt Flæsk, afregnedes saaledes som alt meddelt 6 à 8 Øre pr. Pd. under 1ste Klasses Vare. For nu at faa et bestemt Udtryk for Flæskets Blødhed fik Lunde indført, at Variationerne heri for hver enkelt Krop betegnedes ved et af Tallene 1—5, og de i de efterfølgende Tabeller opførte »Tal for Blødhed« ere Gjennemsnitsværdier af de saaledes givne Points. Denne Undersøgelse af Flæskets Konsistens har først fundet Sted, efter at de for Indvolde rensede Kroppe vare blevne tilstrækkelig afkølede; samtidig dermed ere Maalingerne af Flæskelagets Tykkelse udførte.

Betydningen af Blødhedstallene er:

1 og 2 betegner en god Kvalitet som Handelsvare.

3 betegner, at Flæsket vel har en Tendens til Blødhed, men det er dog nok muligt, at Blødheden kan forsvinde ved Kroppens Saltning og Henliggen i Kølekamret.

4 og 5 betegner en Blødhed eller Løshed, der gjør, at Kroppen maa betegnes som slet Handelsvare, altsaa svarende til Klassen »ringe« i de foregaaende Tabeller.

Ved Beregning af »pCt. Svind ved Slagtning« ere vi i de efterfølgende Tabeller gaaede ud fra levende Vægt i Slagteriet, altsaa Afregningsvægten.

Efter disse almindelige Bemærkninger skulle vi nu meddele Resultatet af Bedømmelsen for de tre resterende Rækker fra Korn-Oliekageforsøgene. Dette findes i Tab. XVIII og XIX.

Tab. XVIII. Bedømmelse af de slagtede Dyr paa 32te Række, Odden, og 33te Række, Rønnovsholm.

		Gjennemsnit af					Antal af lev. Dyr i Klasse			
		1 Dyrs Vægt i Slagteriet		Svind ved Slagtning	Flæskets Tykkelse	Tal for Blødhed	1	2	3	4
		le-vende Pd.	slagtet Pd.	pCt.	Tom.		bedst			Vragssvin
a. Palmekager — Mælk.										
32te Række. Odden.										
	Rug og Byg Mælk									
Hold A	lidt — meget	185	134	27.6	1.5	1.6	3	2	—	—
— C	normal — normal	185	132	28.6	1.4	1.8	3	2	—	—
— E	meget — lidt	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gjennemsnit og Sum...		185	133	28.1	1.5	1.7	6	4	—	—
Korn og Kager Mælk										
Hold B	lidt — meget	182	128	29.7	1.5	1.6	4	1	—	—
— D	normal — normal	171	122	28.7	1.4	1.0	5	—	—	—
— F	meget — lidt	181	126	30.4	1.5	1.0	3	—	—	—
Gjennemsnit og Sum...		178	125	29.6	1.5	1.2	12	1	—	—
b. Palmekager — Valle.										
33te Række. Rønnovsholm.										
	Rug og Byg Valle									
Hold A	lidt — meget	164	117	28.7	1.6	2.4	6	1	—	—
— C	normal — normal	171	122	28.7	1.5	2.9	7	—	—	—
— E	meget — lidt	165	114	30.9	1.5	3.9	7	—	—	—
Gjennemsnit og Sum...		167	118	29.4	1.5	3.1	20	1	—	—
Korn og Kager Valle										
Hold B	lidt — meget	171	120	29.8	1.5	2.2	6	—	—	—
— D	normal — normal	175	125	28.6	1.7	1.3	3	3	—	—
— F	meget — lidt	177	124	29.9	1.6	1.4	6	1	—	—
Gjennemsnit og Sum...		174	123	29.4	1.6	1.6	15	4	—	—

Tab. XIX. Bedømmelse af de slagtede Dyr paa 30te Række, Asdal.

			Gjennemsnit af					Antal af lev. Dyr i Klasse			
			1 Dyrs Vægt i Slagteriet		Svind ved Slagtning	Flæskets Tykkelse	Tal for Blødhed	1	2	3	4
			levende Pd.	slagtet Pd.							
Hampefrøkager — Mælk.											
30te Række. Asdal.											
	Byg	Mælk									
Hold A	lidt	meget	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— C	normal	normal	188	134	28.7	1.6	2.0	5	—	—	—
— E	meget	lidt	180	130	27.8	1.4	2.4	5	—	—	—
Gjennemsnit og Sum...			184	132	28.3	1.5	2.2	10	—	—	—
	Byg og Kager	Mælk									
Hold B	lidt	meget	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— D	normal	normal	178	127	28.7	1.4	3.8	4	1	—	—
— F	meget	lidt	178	126	29.2	1.4	4.4	4	1	—	—
Gjennemsnit og Sum...			178	127	28.9	1.4	4.1	8	2	—	—

I Tab. XVIII og XIX ville vi nu først betragte Procenttallene for Svind ved Slagtning; vi finde da, at Svindet ogsaa her omtrent er ens for Kornhold og Kagehold; men udregne vi Svindet for alle Hold paa en Række under Eet og sammenholde det med de tilsvarende Svind i Tab. XVII, faaes følgende Tal:

Vendsyssel		Svind ved Slagtning efter levende Vægt i Slagteriet	
30te Række	Asdal	28.6	pCt.
32te —	Odden	29.0	—
33te —	Rønnovsholm	29.4	— 29.0 pCt.
Sjælland og Fyn			
29de Række	Kjærsgaard	22.1	—
31te —	Wedellsborg	23.1	—
34te —	Gjeddesdal	23.2	— 22.8 pCt.
Forskjel		6.2	pCt.

Paa de tre Vendsysselgaarde er Svindet saaledes i god indbyrdes Overensstemmelse, svingende omkring 29 pCt.; paa de tre Gaarde paa Sjælland og Fyn ligesaa, men her svingende omkring 23 pCt.*). Altsaa er der mellem Svindet paa de tre første og de tre sidste Gaarde en Forskjel af omkring 6 pCt. (6.2). Grunden til denne Forskjel kan ikke vel søges i en Forskjel i Foderblandingen; thi paa alle sex Gaarde er der fodret med Korn - Oliekager - Mejeri-affald, og vi tør i det Hele ikke udpege noget, hvori Grunden nærmest skal søges. Men en Kjendsgjerning er det, at Svindet er størst paa de tre Gaarde, hvor der er afregnet efter levende Vægt, og det er mindst paa de tre Gaarde, hvor Afregningen er skeet efter Slagtevægt. I efterfølgende Tab. XX stiger Svindet for Blodbrødholdene i 37te Række endog til 32.2 pCt., hvilket er 10 pCt. større end paa 29de Række med Afregning efter Slagtevægt. Men Forskjellen i Svind er dog ogsaa stor paa Rækkerne med Afregning efter levende Vægt, og det selv om Dyrene ere leverede til samme Slagteri. Saaledes ere Dyrene fra de nys nævnte Rækker med det store Svind, Blodbrødholdene med 32.2 pCt. Svind medregnede, leverede til det samme Slagteri som Dybvad Svinene fra 41de og 42de Række (Tab. XXII og XXIII), men for disse er Svindet kun 25.1 pCt.; for Svinene fra Dronninglund og Dronninggaard, ogsaa med Afregning efter levende Vægt, men i et andet Slagteri, er Svindet endog kun 24.2 pCt. Der er altsaa her Tale om en Forskjel i Svind ved Slagting, ikke for et enkelt Dyr, men for Samlinger af Dyr fra forskellige Gaarde, der beløber sig til 6 à 10 pCt. Men Retfærdigheden synes at byde, at en saadan Forskjel i Svind ogsaa burde have en lignende Forskjel i Pris til Følge. Dette vil den selvfølgelig faa af sig selv, naar der afregnes efter Slagtevægt, men hvor langt fra dette har

*) I 25de Beretning haves for 4 Gaarde paa Sjælland og Fyn med Afregning efter Slagtevægt fra 20.3—23.0 i Gjennemsnit 21.9 pCt. Svind.

fundet Sted ved Afregning efter levende Vægt, illustreres ved den Kjendsgjerning, at Dyrene fra de nævnte Blodbrødhold med 32.2 pCt. Svind alle (10) kom i 1ste Klasse!

Altsaa over for »Svind ved Slagtning« maa Afregning efter levende Vægt betegnes som en alt andet end retfærdig Betalingsmaade.

Af de øvrige Tal i Tab. XVIII og XIX ville vi særlig betragte Tallene for Flæskets Blødhed, da man vist nærmest deraf maa kunne skjønne, om det ene eller det andet Slags Foder maa antages at have virket skadelig paa Flæskets Kvalitet, — og sammenholde dem med den Klasse, hvorefter Dyrene ere betalte efter levende Vægt. Det sees da, at alle Dyrene ere komne i 1ste eller 2den Klasse, og der synes saaledes ikke ved Dyrenes Bedømmelse i levende Live at have været Mistanke om, at Flæskets Kvalitet lod noget tilbage at ønske for noget af Holdene. Se vi derimod paa Tallene for Blødhed, stiller Sagen sig anderledes for nogle af Holdenes Vedkommende, nemlig Korn-Valle Holdene paa Rønnovsholm, der have 3.1 for Blødhed, og særlig Kage-Mælke Holdene paa Asdal, der endog have 4.1 for Blødhed. At dømme herefter have Hampefrøkagerne i Forbindelse med Mælk paa Asdal virket saa uheldig paa Flæskets Kvalitet, at hvis der var afregnet efter Slagtevægt, vilde største Delen af Kroppene være komne i Klassen for »blødt Flæsk«.

Samle vi nu under Eet de udpegede Resultater af Bedømmelsen fra Oliekageforsøgene i alle 9 Rækker, saa have Solsikkekager og Hampefrøkager paa de Gaarde hvor det flydende Foder var Mælk, givet blødt Flæsk, d. v. s. Flæsk af en langt ringere Konsistens end det, de tilsvarende Hold gav, der vare fodrede med Korn og Mælk. Derimod have de samme Slags Oliekager paa de Gaarde, hvor det flydende Foder var Valle, ikke skadet Flæskets Kvalitet. — Der er intet Tegn til, at Jordnødkager eller Palmekager have skadet Flæskets Kvalitet, hvad enten de ere givne i Forbindelse med Mælk eller

Valle som flydende Foder; Palmekager synes endog at have gavnet i saa Henseende, hvor Valle er flydende Foder.

Men da disse Resultater hvert for sig kun ere hentede fra Forsøg paa en enkelt Gaard og med den Slags Oliekager, som Gaarden selv har indkjøbt, saa kan der selvfølgelig ikke af dem drages almen gjældende Slutninger; og allermindst kan der drages Slutning om Oliekagernes Virkning i andre Foderblandinger.

Resultatet saavel fra Bedømmelses- som fra Tilvæxt-Tabellerne indeholder dog ikke nogen særlig Opfordring til, hvor man fodrer med Korn og Mælkeriaffald, at søge en Del af Kornfoderet erstattet ved Oliekager, i det mindste ikke, naar disse efter lige Vægt ere dyrere end Kornet, og navnlig gjælder dette, naar det flydende Foder er Mælk.

2. Bedømmelse fra Korn—Blodbrød Rækkerne.

Af de Forsøgsrækker, hvor Foderet kan antages at have øvet Indflydelse paa Flæskets Kvalitet, have vi endnu tilbage 37te og 38te Række, i hvilke Halvdelen af Holdene ere fodrede med Blodbrød. Resultatet af Bedømmelsen findes i Tab. XX.

Tallene i Tab. XX ere i det Hele ikke til Gunst for Blodbrød. Svindet har været størst, og Flæsket blødest for Blodbrødholdene, derhos tyndest, og for enkelte Kroppe saa tyndt og blødt, at Slagterierne betegnede Kroppen med det engelske Ord »skinny«, og det paa begge Gaarde. Bedømmelsen efter levende Vægt derimod har paa den ene af Rækkerne været til Fordel for Blodbrød, nemlig paa Baggesvogn, hvor alle 10 Dyr paa Blodbrødholdene kom i 1ste Klasse. Paa Hjortenæs er Halvparten af Dyrene fra Blodbrødholdene komne i Vragklassen.

Det er dog muligt, at Grunden til det mindre heldige Resultat m. H. t. Flæskets Kvalitet for Blodbrødholdenes Vedkommende maa søges i et andet Forhold end selve Blodbrødet. Ved Foderblandingen blev, som foran anført, Blodbrødholdene og Kornholdene fodrede med lige Vægt-

Tab. XX. Bedømmelse af de slagtede Dyr paa 37te Række, Baggesvogn, og 38te Række, Hjortenæs.

		Gjennemsnit af					Antal af lev. Dyr i Klasse			
		1 Dyrs Vægt i Slagteriet		Svind ved Slagting	Flæskets Tykkelse	Tal for Blødhed	1	2	3	4
		le-vende Pd.	slagtet Pd.				bedst			Vragssvin
a. Blodbrød — Mælk.										
37te Række. Baggesvogn.										
	Rug Mælk									
Hold A	lidt — meget	194	143	26.3	1.4	1.8	5	—	—	—
— C	normal — normal	190	141	25.8	1.7	1.6	2	3	—	—
— E	meget — lidt	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gjennemsnit og Sum...		192	142	26.0	1.6	1.7	7	3	—	—
Blodbrød Mælk										
Hold B	lidt — meget	181	125	30.9	1.3	3.0	5	—	—	—
— D	normal — normal	182	121	33.5	1.3	3.8	5	—	—	—
— F	meget — lidt	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gjennemsnit og Sum...		182	123	32.2	1.3	3.4	10	—	—	—
b. Blodbrød — Valle.										
38te Række. Hjortenæs.										
	Rug og Byg Valle									
Hold A	lidt — meget	169	127	24.9	1.3	3.2	3	—	—	2
— C	normal — normal	176	127	27.8	1.4	2.3	4	—	—	—
— E	meget — lidt	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gjennemsnit og Sum...		173	127	26.4	1.4	2.8	7	—	—	2
Blodbrød Valle										
Hold B	lidt — meget	154	108	29.9	1.2	4.6	1	—	—	4
— D	normal — normal	161	115	28.6	1.2	4.6	4	—	—	1
— F	meget — lidt	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gjennemsnit og Sum...		158	112	29.2	1.2	4.6	5	—	—	5

dele henholdsvis af Korn og Blodbrød. Men Tilvæksten af Blodbrødholdene kunde ingenlunde holde Skridt med Tilvæksten af Kornholdene (jfr. Tab. VI); med andre Ord: Blodbrødholdene fik i Sammenligning med Kornholdene et til en god Trivsel utilstrækkeligt Foder. Ved første Af-sending af Dyr til Slagteriet blev en forholdsvis stor Del af Dyrene paa Blodbrødholdene holdt tilbage paa Gaarden til yderligere Fedning, og nu, da de sammenlignende Forsøg for Tilvæksten vare standsede, blev der fodret forholdsvis stærkere end hidtil med Blodbrød. Der er saaledes en Mulighed for, at det er denne svagere Fodring i Begyndelsen og den stærkere Fodring mod Slutningen, der har virket paa Flæskets Kvalitet. Derhos er det rimeligt, at Resultatet vilde være blevet et andet, hvis der foruden Blodbrød tillige var givet et andet fast Foder.

Det har hidtil i dette Afsnit været vor Opgave at paa-vise, om det anvendte Foder kunde skjønnes at have haft en paaaviselig Indflydelse paa Kvaliteten af de slagtede Dyr. I de Forsøgsrækker, hvor der afregnedes efter Slagtevægt, har den Betalingsklasse, hvori Dyrene ere satte, været det Vejledende for os i saa Henseende; derimod have vi ved de Rækker, hvor der er afregnet efter levende Vægt, ikke troet fra »Betalingsklassen« at kunne drage paalidelige Slutninger om Kvaliteten af de slagtede Kroppe. For yderligere at vise, at vi formene os berettigede til at udtale dette, skulle vi først atter bringe i Erindring, at ved 28de Række med Solsikkekager og Mælk, hvor Slagteriet udtalte en meget rosende Dom om de levende Dyr, kom 12 af de slagtede Kroppe i Klassen for »blødt Flæsk«, — og dernæst ville vi sammenholde nogle af de i de nærmest foregaaende Tabeller med Betaling efter levende Vægt opførte Tal for Klasser med de tilsvarende Tal for Blødhed, Vi finde da:

	Svind pCt.	Tal for Blødhed.	Antal af Dyr i	
			1ste Klasse.	andre Klasser
33te Række, Hold E	30.9	3.9	7	0
30te — , — D og F	28.9	4.1	8	2
37te — , — D	33.5	3.8	5	0
38te — , — D	28.6	4.6	4	1

De her nævnte Hold omfatte i alt 27 Dyr, og af disse er kun 1 ved Bedømmelse efter levende Vægt kommen i Vragklassen, medens 24 ere afregnede efter 1ste Klasses Pris og 2 med 2den Klasses Pris. Derimod ere de anførte Tal for Flæskets Blødhed saa høje, at hvis Kroppene vare blevne afregnede i slagtet Tilstand, vilde den allerstørste Del af dem utvivlsomt være bleven betalt som 4de Klasses Vare. De i første Kolonne opførte Tal for Svind ere ogsaa meget store og tyde ikke paa 1ste Klasses Vare.

(For at undgaa Misforstaaelse skulle vi dog bemærke, at vi ere os fuldt bevidste, at der er andre Faktorer end netop Flæskets Konsistens, der ved Afregning efter Slagtevægt have Indflydelse paa Betalingsklassen; men efter vore Forhandlinger med Slagterierne maa vi antage, at naar Blødhedsgraden er betegnet ved 4 eller 5, saa er Kroppen ogsaa derved betegnet som daarlig Handelsvare, selv om andre Egenskaber tillige indvirke paa Graden af Daarligheden.)

Naar nu hertil kommer det om Svindet ved Slagtning Side 162 og 163 Fremhævede, saa forekommer det os, at de Vink, der ved Afregning efter levende Vægt kunne gives Landmanden til en heldig Fodring med det Formaal at frembringe bedste Sengsvinvarer, maa siges at være af meget tvivlsom Værdi.

For yderligere at anskueliggjøre den Indflydelse, som det forskjellige Svind ved Slagtning bør have paa Prisen for 100 Pd. levende Vægt, naar en bestemt Pris for 100

Pd. Slagtevægt skal naaes, er følgende Tabel udregnet, hvor Prisen for Slagtevægt, altsaa Noteringen for 100 Pd. Slagtevægt, er opført i 1ste Linie.

For 100 Pd. Slagte- vægt	Pris i Kroner						
	34	35	36	37	38	39	40
For 100 Pd. levende Vægt:							
med 20 pCt. Svind	27.20	28.00	28.80	29.60	30.40	31.20	32.00
- 21 - —	26.86	27.65	28.44	29.23	30.02	30.81	31.60
- 22 - —	26.52	27.30	28.08	28.86	29.64	30.42	31.20
- 23 - —	26.18	26.95	27.72	28.49	29.26	30.03	30.80
- 24 - —	25.84	26.60	27.36	28.12	28.88	29.64	30.40
- 25 - —	25.50	26.25	27.00	27.75	28.50	29.25	30.00
- 26 - —	25.16	25.90	26.64	27.38	28.12	28.86	29.60
- 27 - —	24.82	25.55	26.28	27.01	27.74	28.47	29.20
- 28 - —	24.48	25.20	25.92	26.64	27.36	28.08	28.80
- 29 - —	24.14	24.85	25.56	26.27	26.98	27.69	28.40
- 30 - —	23.80	24.50	25.20	25.90	26.60	27.30	28.00
- 31 - —	23.46	24.15	24.84	25.53	26.22	26.91	27.60
- 32 - —	23.12	23.80	24.48	25.16	25.84	26.52	27.20
- 33 - —	22.78	23.45	24.12	24.79	25.46	26.13	26.80
- 34 - —	22.44	23.10	23.76	24.42	25.08	25.74	26.40

Det vil sees, at i hver Kolonne er Variationen i Pris i Øre for hver pCt. Svind netop lig Tallet i Overskriften, altsaa lig Noteringen for 1 Pd. Slagtevægt.

»Ugeskrift for Landmænd« opgiver følgende Noteringer for 7de Februar 1889:

100 Pd. Slagtevægt 1ste Klasse 37 Kr. (Christianshavn).

100 » levende Vægt do. 27 » (Randers).

3. Bedømmelse fra Raceforsøgene.

I de efterfølgende Tabeller over Bedømmelsen af Svinene fra Raceforsøgene er der opført en særlig Ko-

lønne for Længden af de slagtede Kroppe, maalte indvendig, efterat Hovedet er skaaret af, fra Afskæringssnittet til Hofteskaalen. Grunden hertil er, at Slagterierne foretrække lange Svin, og det ligger da nær at undersøge, om vore Forsøgsvin fra de forskellige Racer have havt forskjellig Længde. Iøvrigt ere Kolonnerne i Tabellerne de samme som i de foregaaende for Afregning efter levende Vægt.

Skjønt der med Hensyn til Betydningen af de brugte Betegnelser for Racer og Hold maa henvises til det Foregaaende, skulle vi dog bringe i Erindring, at paa alle Rækkerne er der kun fodret med Korn og Mælkeriaffald, samt at af flydende Foder have Holdene med »1« bag Bogstavet for Racebetegnelsen ($V_1 - U_1$ osv.) kun faaet Mælk, medens Holdene med »2« ($V_2 - U_2$ osv.) planmæssig skulde havt Valle, men af de foran anførte Grunde i en Del Vejningsperioder have faaet Mælk i Stedet for Valle. Holdene kunne altsaa ikke med Hensyn til det flydende Foders mulige Indflydelse paa Flæskets Kvalitet m. m. med Rette deles i »Mælkehold« og »Vallehold«. Vi have derfor i de efterfølgende Tabeller kun angivet de endelige Gjennemsnitstal for de Hold under ét, der høre til samme Race.

I Tab. XXI findes Bedømmelsen fra Forsøgene paa Dronninglund og Dronninggaard med Vendsysselsvin (V), Ursvin (U) og Holstebrosvin (H).

Tallene i Tab. XXI frembyde i Virkeligheden kun saa yderst smaa Svingninger til Fordel for den ene eller den anden Race, at de lige saa godt kunne tilskrives rene Tilfældigheder som være et Racepræg. Se vi saaledes f. Ex. paa de i de tre nederste Linier af Tab. XXI opførte Tal for begge Gaarde, saa varierer Svindet for de tre Racer højst 0.7 pCt. Tallene for »Længde« ere ens for Vendsysselsvin og Holstebrosvin og ere en Tomme større for Ursvin. Ursvinene have vel det største Tal for Blødhed (2.3), medens Vendsysselsvin og Holstebrosvin have et lidt mindre Tal (1.7), men denne Forskjel er ikke stor, særlig naar den sammenholdes med Forskjellen paa de tilsvarende

Tab. XXI. Bedømmelse af de slagtede Dyr paa 39te Række, Dronninglund, og 40de Række, Dronninggaard.

	Gjennemsnit af					Tal for Blødhed	Antal lev. Dyr i Klasse.				
	1 Dyrs Vægt i Slagteriet		Svind ved Slagtning. pCt.	Flæskest Tykkelse Tom.	Kroppens Længde Tom.		bedst	2	3	4	
	le- vende Pd.	slag- tet Pd.									
39te Række. Dronninglund											
Rug og Byg.											
Vendsysselsvin	$\left\{ \begin{array}{l} V_1 \dots \\ V_2 \dots \end{array} \right.$	173	130	24.9	1.7	32	1.6	2	3	—	—
		182	140	23.1	1.7	33	1.7	1	1	1	—
Ursvin	$\left\{ \begin{array}{l} U_1 \dots \\ U_2 \dots \end{array} \right.$	189	146	22.8	1.7	34	1.3	2	—	1	—
		164	122	25.6	1.5	33	3.0	3	1	1	—
Holstebrosvin	$\left\{ \begin{array}{l} H_1 \dots \\ H_2 \dots \end{array} \right.$	166	125	24.7	1.6	33	1.5	3	1	—	—
		171	129	24.6	1.3	34	1.8	4	1	—	—
Gjennemsnit og Sum	$\left\{ \begin{array}{l} V \dots \\ U \dots \\ H \dots \end{array} \right.$	178	135	23.9	1.7	33	1.7	3	4	1	—
		177	134	24.1	1.6	34	2.2	5	1	2	—
		169	127	24.6	1.5	34	1.7	7	2	—	—
40de Række. Dronninggaard.											
Rug og Byg.											
Vendsysselsvin	$\left\{ \begin{array}{l} V_1 \dots \\ V_2 \dots \end{array} \right.$	184	136	26.1	1.4	33	2.2	4	1	—	—
		186	140	24.7	1.5	33	1.4	2	3	—	—
Ursvin	$\left\{ \begin{array}{l} U_1 \dots \\ U_2 \dots \end{array} \right.$	175	133	24.0	1.5	34	2.3	2	1	—	1
		164	125	23.8	1.5	34	2.6	3	1	—	1
Holstebrosvin	$\left\{ \begin{array}{l} H_1 \dots \\ H_2 \dots \end{array} \right.$	172	130	24.4	1.4	33	2.0	4	1	—	—
		151	117	22.5	1.5	33	1.6	4	—	—	1
Gjennemsnit og Sum	$\left\{ \begin{array}{l} V \dots \\ U \dots \\ H \dots \end{array} \right.$	185	138	25.4	1.5	33	1.8	6	4	—	—
		170	129	23.9	1.5	34	2.5	5	2	—	2
		162	124	23.5	1.5	33	1.8	8	1	—	1
Gjennemsnit og Sum for begge Gaarde	$\left\{ \begin{array}{l} V \dots \\ U \dots \\ H \dots \end{array} \right.$	181	137	24.7	1.6	33	1.7	9	8	1	—
		173	132	24.0	1.6	34	2.3	10	3	2	2
		165	125	24.1	1.5	33	1.7	15	3	—	1

Tab. XXII. Bedømmelse af de slagtede Dyr paa 41de Række, Dybvad, og 43de Række, Langholt.

	Gjennemsnit af						Tal for Blødhed.	Antal lev. Dyr i Klasse			
	1 Dyrs Vægt i Slagteriet		Svind ved Slagtning pCt.	Flæskets Tykkelse Tom.	Kroppens Længde Tom.	1 bedst		2	3	4 Vragssvin	
	le-vende Pd.	slag-tet Pd.									
41de Række. Dybvad.											
Rug og Byg.											
Vendsysselsvin..	{V ₁ ·	158	117	25.9	1.4	34	1.8	5	—	—	
	{V ₂ ·	179	136	24.0	1.7	34	1.3	1	3	—	
Tamworthsvin ..	{T ₁ ·	164	121	26.2	1.5	33	2.0	5	—	—	
	{T ₂ ·	169	127	24.9	1.6	34	1.5	4	—	—	
Gjennemsnit og Sum	{V.. {T.. 	169 167	127 124	24.9 25.5	1.6 1.6	34 34	1.6 1.8	6 9	3 —	— —	
43de Række. Langholt.											
Rug.											
Vendsysselsvin..	{V ₁ ·	177	134	24.3	1.4	34	1.8	5	—	—	
	{V ₂ ·	179	137	23.5	1.3	35	1.0	4	—	—	
Tamworthsvin ..	{T ₁ ·	181	133	26.5	1.4	34	1.4	5	—	—	
	{T ₂ ·	184	137	25.5	1.4	35	1.6	5	—	—	
Gjennemsnit og Sum	{V.. {T.. 	178 183	136 135	23.9 26.0	1.4 1.4	35 35	1.4 1.5	9 10	— —	— —	
Gjennemsnit og Sum for begge Gaarde	{ V . T .	173	131	24.4	1.5	34	1.5	15	3	—	
		175	130	25.8	1.5	34	1.6	19	—	—	

Tab. XXIII. Bedømmelse af de slagtede Dyr paa
42de Række, Dybvad.

	Gjennemsnit af						Antal lev. Dyr i Klasse			
	1 Dyrs Vægt i Slagteriet		Svind ved Slagting pCt.	Flaskets Tykkelse Tom.	Kroppens Længde Tom.	Tal for Blødhed.	1 bedst	2	3	4 Vragssvin
	le-vende Pd.	slag-tet Pd.								
42de Række. Dybvad.										
Rug og Byg.										
Ursvin.....	{U ₁ .	151	111	26,5	1,5	33	3,5	2	—	2
	{U ₂ .	148	111	25,0	1,4	33	3,4	2	—	3
Polandchinasvin	{P ₁ .	153	115	24,8	1,6	32	1,0	2	3	—
	{P ₂ .	152	116	23,7	1,6	32	1,0	3	1	—
Gjennemsnit	{U..	150	111	25,8	1,5	33	3,5	4	—	5
og Sum	{P..	153	116	24,3	1,6	32	1,0	5	4	—

Tal i de foregaaende Tabeller. Priskolonnerne efter le-vende Vægt ere til Fordel for Holstebrosvinene. Medens V og H have samme Tal for Blødhed, har V kun Halv-delen, men H de tre Fjerdedele af Dyrene i 1ste Klasse; derimod har H et Dyr i Vragssvinen, V et Dyr i 3die Klasse.

I Tab. XXII gjengives Bedømmelsen for Vendsys-sel- (V) og Tamworthsvinene (T) fra Dybvad og Langholt, og i Tab. XXIII ligeledes for Ursvinene (U) og Polandchinasvinene (P) fra Dybvad.

Forskjellighederne i Tab. XXII for Vendsysselsvin og Tamworthsvin ere yderst smaa. Fra 4 Hold af T og 3 Hold af V ere alle Dyrene komne i 1ste Klasse, kun det ene Hold af V har faaet 3 Dyr i 2den Klasse. Svindet er derimod lidt større for T end for V; men begge disse smaa For-skjelligheder maa vel nærmest betegnes som rene Til-

fældigheder. I Gjennemsnitstallene for Længde og Blødhed samt for Flæskelagets Tykkelse er der ingen eller kun en rent forsvindende Forskjel.

I Tab. XXIII derimod ligge Ursvinene under i Bedømmelsen i Sammenligning med deres Fæller Polandchinasvinene paa samme Række; 5 af de 9 Ursvin ere komne i Vragklassen; Tallet 3.5 for Blødhed tyder ogsaa paa en mindre god Kvalitet. Polandchinasvinene have Tallet 1 for Blødhed, altsaa særlig fast Flæsk; men 4 af de 9 Dyr ere dog komne i 2den Klasse, rimeligvis fordi de i Forhold til deres Vægt afgik vel tidlig til Slagteriet.

Betragte vi til Slutning Bedømmelsen af de 5 Racer under Eet, da kunne vi næsten fristes til at gjentage, hvad vi Side 145 sige om Tilvæksten af de samme Dyr, nemlig at Resultatet nærmest maa kaldes en Skuffelse for dem, der vente sig en kjendelig Fordel ved, at den hjemlige Landrace, naar den er i god og sund Tilstand, ombyttes med en anden Race. Navnlig indeholder Bedømmelsen ingen Opfordring til at søge at faa den nuværende Landrace erstattet ved Dyr af nærmere Slægtskab med den gamle Landrace (Ursvin). Men det samme Forbehold, som vi have taget ved Omtale af Forsøgene Side 145, gjælder da ogsaa her.

Afsnit E. Mængden af »beregnet« Kornfoder til 1 Pd. Tilvæxt.

I det Afsnit i 25de Beretning, der har samme Overskrift som ovenfor, have vi fundet et Udtryk for, hvad vi kalde »beregnet« Kornfoder, ved til den virkelige Vægt af Kornfoderet at addere $\frac{1}{6}$ af Vægten af Mælkefoderet og $\frac{1}{12}$ af Vallefoderet. Der var til Foder kun benyttet Rug, Byg eller en Blanding af begge samt skummet Mælk, Kjærnemælk og Valle, og der blev ved denne Reduktion ingen Forskjel gjort paa Kjærnemælk og skummet Mælk.

Det saaledes enten for hele Forsøgstiden eller for visse 10-daglige Vejningsperioder af denne beregnede Kornfoder, blev divideret med Dyrenes Tilvæxt for samme Tid, og vi fik, hvad vi i 25de Beretning kaldte »beregnet Kornfoder til 1 Pd. Tilvæxt« eller »Kornforbrug til 1 Pd. Tilvæxt«. Forudsat at Beregningsmaaden kan ansees for tilstrækkelig paalidelig, give Tallene for Kornforbrug til 1 Pd. Tilvæxt et let anskueligt Billede af, hvad 1 Pd. Tilvæxt har kostet at producere, naar der kun er Tale om Værdien af Foderet, og det kun for de Dyr, der ere naaede igjennem Fedningsperioden, nemlig disse Tal multiplicerede med Handelsværdien af 1 Pd. Korn. Denne Beregningsmaades Beretigelse er bygget paa, at der inden for de Variationer i Foderplanerne, der have fundet Sted ved vore Forsøg, kan gaaes ud fra, at 1 Pd. Korn, 6 Pd. Mælk og 12 Pd. Valle have kunnet erstatte hinanden i Foderblandingen saaledes, at Dyrenes Tilvæxt er bleven noget nær den samme. Dette har som Helhed været Tilfældet saavel ved Forsøgene i 25de Beretning som i nærværende. I begge Beretninger er der god Overensstemmelse for Korn-Mælk Forsøgenes Vedkommende; i den første er Overensstemmelsen bedre for Korn-Valle Forsøgene end i den sidste, men omvendt for Mælk-Valle Forsøgene.

Medens vi saaledes vel ikke ved de nævnte Reduktionstal eller ved andre lignende vente at kunne træffe noget absolut Rigtigt, men vi desuagtet at kunne komme det gjennemsnitlig Rigtige saa nær, at man gjennem Reduktionen med tilhørende Beregning af Kornforbrug til 1 Pd. Tilvæxt faaer en til Sammenligning fra Aar til Aar og fra Gaard til Gaard ret brugelig Oversigt over Bekosteligheden ved at producere et Pd. Tilvæxt, naar der bortsees fra andre Kilder til Udgifter derved end selve Foderet, og forudsat, at man ikke kan finde en mere lønnende Anvendelse af skummet Mælk, Kjærnemælk og Valle end til Svinefedning, eller at man ikke f. Ex. ved Akkord med et Fælles- eller Andelsmejeri har forpligtet sig til at tage disse Produkter

tilbage til en højere Værdi end den, til hvilken de kunne udbringes ved Svinefedning.

Vi have staaet noget tvivlende over for, om vi i denne Oversigt skulle medtage de Hold, der foruden Korn og Mælkeriaffald have faaet endnu et andet Foder, nemlig Oliekager eller Blodbrød. Ved Opgjørelser af denne Art er det saare heldigt ved Beregninger af Gjennemsnitstal for en Række at kunne have ikke for faa Hold paa Rækken; thi ellers ville Tilfældigheder i enkelte Holds Trivsel faa en alt for stor Indflydelse, og da det under Afsnit A er vist, at de Hold, der fik Halvparten af Kornfoderet erstattet med lige Vægt af Oliekager, i Gjennemsnit have havt samme Trivsel som de rene Kornhold, synes det at være berettiget i Opgjørelsen at medtage Holdene med Oliekager, og det saaledes, at 1 Pd. Kager regnes lige med 1 Pd. Korn. Vi have dog udskudt de Kagehold, til hvilke der ikke haves tilsvarende Kornhold, nemlig Holdene F paa Rækkerne 29, 32, 34 og 35; endvidere Extrarækken (36te) paa Gjeddesholm, der kun har ét Kornhold og to Kagehold. Vi faa derved i de medtagne Rækker fra Korn-Kageforsøgene lige mange Korn- og Kagehold, nemlig $3 + 3$ eller $2 + 2$ Hold.

Hvad derimod Blodbrødforsøgene angaaer, da er det i Afsnit A vist, at 1 Pd. Blodbrød langt fra har kunnet erstatte 1 Pd. Korn, og vi have derfor ikke kunnet medtage selve Blodbrødholdene i denne Oversigt. Tilbage paa Blodbrødrækkerne bliver der vel 2 Kornhold fra hver Række, men da vi i de andre Rækker have mindst 4 Hold til Beregning af Gjennemsnittal, ere disse to Hold heller ikke medtagne. Derimod have vi i Opgjørelsen medtaget de fire Rækker (23—26) fra 25de Beretning, ved hvilke det vexlende Foder af Korn, Mælk og Valle for Holdene paa en Række beregnedes efter samme Forholdstal som ved nærværende Forsøg.

Det blev paavist ved Forsøgene i 25de Beretning og har ogsaa, som det vil sees af det Følgende, gjentaget sig ved nærværende Forsøg, at Kornforbruget til 1 Pd. Tilvæxt

i det Hele har været stigende med Dyrenes Legemsvægt, og det ej blot i Gjennemsnit for flere Rækker, men ogsaa indenfor hver enkelt Række, naar Væxttiden da ikke gjøres alt for snever; thi man maa ikke vente at finde en saadan Stigning fra hver enkelt 10-daglig Vejningsperiode til den næste. Fra Periode til Periode kan dette Kornforbrug dels være afhængigt af tilfældige Forhold, for hvilke der ikke kan gjøres Rede, og dels af det Tilskud til Foderet, der er givet fra Periode til Periode. Ved at betragte Hovedtabellerne vil man da ogsaa strax se, at der fra en Vejningsperiode til den næste kan være store Spring i Tilvæksten. Hvis man derfor vil danne sig et nogenlunde anskueligt Billede af, hvorledes Kornforbruget til 1 Pd. Tilvæxt er steget med Legemsvægten, er det nødvendigt for hver enkelt Række at samle flere Vejningsperioder til en samlet Opgjørelse og helst tillige fra Række til Række at følge samme Grundlag for denne Sammendragning af Vejningsperioder. Som Grundlag have vi valgt Dyrenes Legemsvægt, saaledes som den fremtræder, naar der tages Gjennemsnitstal for alle Holdene paa en Række, selvfølgelig med Udskydelse af de enkelte Hold, der, som nylig berørt, ikke ere medtagne i Opgjørelsen. Legemsvægten ved hver Vejningsperiodes Begyndelse findes af Hovedtabellerne ved at lægge Tilvæksten i hver af de foregaaende Perioder til den i øverste Linie opførte Begyndelsesvægt. Vi have derhos fordelt Vejningsperioderne saaledes, at de saa meget som muligt komme til at ligge indenfor følgende tre Grupper af Dyrenes Legemsvægt, hver omfattende en Tilvæxt af 40 Pd., nemlig:

	Begyndelsesvægt	Slutningsvægt
I.	35 Pd.	75 Pd.
II.	75 —	115 —
III.	115 —	155 —

Gruppe I. begynder med den Vejningsperiode, ved hvilken Legemsvægten for Rækken ligger nærmest ved 35 Pd., og ender med den Periode, ved hvilken den ligger nærmest ved 75 Pd. o. s. fr. Selvfølgelig kunne Grænsetallene for

Grupperne i de enkelte Rækker godt komme til at afvige nogle Pund fra de her opførte Grænsetal, hvad der yderligere sees af Forbrugstabellerne (Side 95—104). Men naar der i en Gruppe tilfældig baade begyndes og endes med en lavere Vægt end Grænsetallene, maa Forbrugstallet ordentligvis blive lidt lavere, end om det omvendte havde været Tilfældet.

Som alt omtalt, og som det fremgaaer af Hovedtabellerne og særlig af den Side 126 gjengivne Fortegnelse, har Dyrenes Begyndelsesvægt paa de forskjellige Rækker været en Del forskjellig, den har endog varieret fra 19 til 100 Pd., hvoraf følger, at der fra nogle af Rækkerne, nemlig dem med en lille Begyndelsesvægt, haves Vejningsperioder til alle tre Grupper I, II og III; fra andre Rækker haves Vejningsperioder til to Grupper: II og III; og fra enkelte kun til én Gruppe: III. Paa 33te Række er Slutningsvægten kun 138 Pd., da de sammenlignende Forsøg over Dyrenes Tilvæxt maatte standses paa dette Punkt, fordi nogle af de største Dyr da bleve sendte til Slagteriet; paa denne Række kan Gruppe III altsaa ikke komme med. Det følger endvidere af denne Opgjørelsemaades Natur, at de Vejningsperioder, der ligge forud for omtrent 35 Pd., ikke have kunnet medtages i Opgjørelsen, og heller ikke de Vejningsperioder, der nok ligge indenfor Ydergrænserne 35 og 115 Pd., men dog ikke strække sig over hele den for hver enkelt Gruppe fastsatte Vægt; er Dyrenes Begyndelsesvægt paa en Række saaledes f. Ex. omkring 50 Pd., kunne de Vejningsperioder, der hengaa, indtil Dyrenes Vægt bliver ca. 75 Pd., ikke medtages.

Med det her udviklede Grundlag for Fordelingen af Vejningsperioderne i Grupper, have vi i en Række Tabeller, der følge umiddelbart efter Hovedtabellerne, og som vi have givet Navnet »Forbrugstabeller«, samlet de i Hovedtabellerne opgivne Tal i de nævnte tre Grupper. I første Kolonne i disse Tabeller findes foruden Gruppebetegnelsen »I, II eller III« endvidere de Tal, der betegne Numrene paa de Vejningsperioder, der indgaa i Gruppen; i Hovedtabellernes 1ste Kolonne findes de tilsvarende Numre.

De øvrige Kolonner have en til Forstaaelsen tilstrækkelig tydelig Overskrift, og enhver vil ved at regne efter yderligere kunne tydeliggjøre sig, hvorledes de i Forbrugstabellerne opførte Tal ere fremkomne af Hovedtabellerne, og ligeledes hvorledes Tallene for »beregnet Korn« ere fremkomne af de foranstaaende Kolonner.

Medens vi maa henvise dem, der ville gjøre sig bekendte med Kornforbruget til 1 Pd. Tilvæxt for de enkelte Hold paa en Række og den tilsvarende Sammensætning af Foderet osv., osv. til selve Forbrugstabellerne, skulle vi her indskrænke os til i en enkelt Tabel XXIV at samle de i Forbrugstabellerne for hver Række i Grupperne I, II og III fundne Gjennemsnitstal for »beregnet Korn til 1 Pd. Tilvæxt«, hvorhos vi i den sidste Kolonne i Tab. XXIV angive simple Middeltal for Grupperne II og III (beregnete af Tallene med 2 Decimaler i Forbrugstabellerne); disse Tal omfatte alt-

Tab. XXIV.

Beregnet Korn (Kornforbrug) til 1 Pd. Tilvæxt.

			Pd. beregnet Korn til 1 Pd. Tilvæxt for Væxt- perioderne:			Middelværdi af II og III
			I	II	III	
			35-75 Pd.	75-115 Pd.	115-155 Pd.	75-155 Pd.
Wedellsborg:	26.	Række	—	3.9	4.0	4.0 } 4.3
—	31.	—	—	4.4	4.9	
Gjeddesdal:	25.	—	—	3.9	4.8	4.3 } 4.4
—	28.	—	—	4.2	4.9	
—	35.	—	—	4.1	4.8	4.4 } 4.4
—	34.	—	—	—	5.5	
Dybvad:	41.	—	3.5	3.8	5.2	4.5 } 4.4
—	42.	—	3.4	4.0	4.6	
Nislevgaard:	23.	—	—	4.0	4.9	4.4
Kjærsgaard:	24.	—	3.4	4.0	4.6	4.3
—	29.	—	—	—	5.0	—
Odden:	32.	—	—	4.0	4.7	4.3
Rønnovsholm:	33.	—	3.7	3.9	—	—
Dronninglund:	39.	—	3.0	3.9	4.6	4.3
Dronninggaard	40.	—	3.2	3.8	4.5	4.2
Langholt:	43.	—	3.7	3.9	5.5	4.7
Gjennemsnit...			3.4	4.0	4.8	4.4

saa en Vægtperiode fra 75—155 Pd. Forbrugstallene til 1 Pd. Tilvæxt i en Væxtperiode 75—155 Pd. maa vel noget nær kunne antages at svare til Tallene for den i Praxis ofte benyttede egentlige Fedningsperiode; thi selv om denne med de for Tiden gjældende Fordringer til »Sengsvin« varer et Par Vejningsperioder ud over de 155 Pd., saa begynder den vel ogsaa ofte et Par Perioder før de 75 Pd., hvilket tilsammen næppe vil forandre Forbrugstallet kjendeligt.

Hvad de enkelte Tal for hver Række i de tre Grupper i Tab. XXIV angaaer, da vil det fremgaa af Forbrugstabellerne, at de stamme fra saa faa Vejningsperioder (5, 4 eller 3), at en Tilfældighed i Trivsel i en enkelt Periode let vil kunne faa en kjendelig Indflydelse paa dem, hvortil kommer, at Begyndelsesvægten og Slutningsvægten i Følge Opgjørelsesmaadens Natur, som alt anført, kan være nogle Pund over eller under Grænsetallene, hvad der ordentligvis maa indvirke lidt paa Størrelsen af »Kornforbrug til 1 Pd. Tilvæxt«. En tredie Grund til en tilfældig Variation i Tallene kan være, at de anvendte Foderstoffer som saadanne ikke have været lige gode, og hvis de ej heller have samme Handelsværdi, saa kunne Forbrugstallene ikke fra Række til Række multipliceres med de samme Tal for at udfinde Produktionsudgiften til 1 Pd. Tilvæxt. Men antages det, at disse Grunde til Svingninger i Forbrugstallene ikke faa videre Indflydelse paa disses Størrelse, staaer der tilbage:

1. Dyrenes større eller mindre Evne til at udnytte Foderet, og
2. Ejerens Evne til at lægge Foderplanen saaledes, at Forbrugstallet til 1 Pd. Tilvæxt bliver saa lille som muligt.

Overfor de Paastande, som man hører fremsatte dels i Tale og dels ved Regnskaber over Svinefedning, der af og til offentliggjøres, havde man Grund til at vente, at disse to Kilder til Variation i Tallene i Tab. XXIV vilde være

komne stærkt frem, særlig da Tallene stamme fra Forsøg, der ere udførte i Løbet af tre Aar og paa Gaarde, beliggende i saa forskellige Egne af Landet. Men tværtimod aabenbarer der sig en, som det forekommer os, endog stor Regelmæssighed i Tallene. Der er saaledes ej blot i Gjennemsnit for alle Rækker, men ogsaa indenfor hver enkelt Række en Stigning i Kornforbruget med den stigende Legemsvægt, der f. Ex. fra Gruppe II til III ligger indenfor Grænserne 0.6 — 0.9 for 9 af de 13 Rækker, der have Tal i begge Grupper. Gjennemsnitstallene for Kolonnerne 1—II og III ere 3.4 — 4.0 — 4.8, og hvis et Pund Korn regnes til 5 Øre, vil Produktionsudgiften pr. Pd. Tilvæxt blive:

for Legemsvægt 35 — 75 Pd.	17 Øre
- — 75 — 115 -	20 -
- — 115 — 155 -	24 -

Vi maa dog gjøre opmærksom paa, at Forsøgene navnlig ere udførte i Sommerhalvaaret, og det er derfor muligt, at Tallene ville blive større ved Forsøg i Vintertiden.

Særlig Interesse har det at betragte Tallene i hver Kolonne for sig og bemærke, at de fra Gaard til Gaard paa ganske enkelte Undtagelser nær kun afvige lidt fra de i nederste Linie beregnede Gjennemsnitstal. En Afvigelse af 0.4 overskrides saaledes hverken i Gruppe I eller II og naaes i hver Gruppe kun én Gang. I Gruppe III er Afvigelsen noget større, hvad der naturlig kan staa i Forbindelse med, at ved den større Legemsvægt bliver den 10-daglige Tilvæxt større, saa at der indgaaer færre Vejningsperioder i det enkelte Tal, og Tilfældigheder træde derved skarpere frem. De enkelte Tal afvige dog kun i 5 af 15 Tilfælde over 0.2 fra Gjennemsnitstallet.

Vi ville her særlig betragte Tallene i 4de Kolonne, der gjælder for Legemsvægten 75 — 155 Pd. Disse Tal antages, som alt berørt, noget nær at kunne repræsentere en Tid, der svarer til en paa mange Gaarde almindelig Fedningsperiode. Vi have ordnet Rækkerne saaledes, at

de Rækker, der ere udførte paa samme Gaard, staa sammen, og i 4de Kolonne have vi angivet et Middeltal for de paa samme Gaard udførte Rækker for Vægtperioden 75 — 155 Pd.

Gjennemsnit for alle Rækkerne giver et Kornforbrug til 1 Pd. Tilvæxt af 4.4 Pd. Øverst i Tabellen er opført Wedellsborg med sine to Rækker, den ene med et Tal, der er det mindste i alle Rækkerne, nemlig 4.0, men den anden med et Tal, der ligger nær Maximum, nemlig 4.6. Man seer af disse to Tal, hvor varsom man maa være med at slutte fra en enkelt Række til, hvad der kan tænkes at være almindeligt for Gaarden. Efter Wedellsborg følger Gjeddesholm med tre Rækker og Tallene 4.3 — 4.6 — 4.4 og Dybvad med 2 Rækker og Tallene 4.5 — 4.3. Altsaa bliver Middeltallet

for Wedellsborg med to Rækker..... 4.3

- Gjeddesholm — tre — 4.4

- Dybvad — to — 4.4

Derefter kommer fire Gaarde med enkelte Rækker, men ogsaa med Tallene 4.3 og 4.4. Altsaa Tallene for 7 af de 9 Gaarde ere 4.3 eller 4.4. Tilbage er endnu Dronninggaard med Minimum 4.2 og Langholt med Maximum 4.7. En medvirkende Grund til, at Langholt har det større Tal, og som udelukkende hidrører fra Tallet 5.5 i Kolonne III, er maaske, at Vægtperioderne, hvoraf dette sidste Tal er beregnet, falde i Slutningen af Efteraaret, nemlig i Tiden fra 9. Oktober—17. November*), medens det tilsvarende Tal for Dronninggaard-Forsøget gjælder for Tiden 31. August—29. September. Men selv om der bortsees herfra og fra andre tilfældige Indvirkninger, og det antages, at Forskjellen mellem Tallene for disse to Gaarde alene skal søges i Fodringsmaaden, saa er det ingenlunde afgjort, at den Gaard, der har det mindste Tal for Kornforbrug, derfor ogsaa har det bedste økonomiske Udbytte af sin Fodring; thi Spørgsmaalet bliver derhos, om begge Fodringer have givet lige gode Sengsvin. Fra begge disse Gaarde

*) Den tilsvarende (sidste) Analyse af Korn fra Langholt tyder ogsaa paa en Uregelmæssighed (jfr. Tab. XXXII).

vare Svinene solgte til det samme Slagteri; men nu har Langholt alle sine Svin i 1ste Klasse, medens Dronninggaard derimod har af 29 Svin kun 19 i første Klasse, 7 i anden og 3 i Vragklassen. Vi maa dog strax tilføje, at de tre Vragsvin tilhøre de fremmede Racer; men af Dronninggaards egne Vendsysselsvin ere af 10 dog kun de 6 komne i 1ste Klasse, 4 i anden Klasse, alt efter Bedømmelsen efter levende Vægt; men om Bedømmelsen vilde være bleven anderledes, hvis der var bleven bedømt efter Slagtevægt, derom vides intet.

Altsaa kunne Tallene for Kornforbrug til 1 Pd. Tilvæxt vel nok være vejledende, men ingenlunde det ene afgjørende m. H. t. den mest økonomiske Fodring, og det selv om det antages, at ikke andre Aarsager end netop Fodringsmaaden have havt Indflydelse paa Størrelsen af disse Tal.

Naar det saaledes ikke er lykkedes for nogen af Gaardene at komme synderlig lavere i Kornforbrug til 1 Pd. Tilvæxt end Gjennemsnitstallet 4.4, saa kan dette dog ligge i, dels at der ifølge Forsøgenes Natur er lagt visse Baand paa Forsøgsværterne m. H. t. Bestemmelsen af Foderplanerne, og dels, at de ikke have benyttet sig af deres Ret til at bestemme Mængden af Normalfoderet, men for meget have overladt dette til vor Assistent. Hertil kommer for Raceforsøgenes Vedkommende, at der er bleven paatvunget Gaardene fremmede Racer. Af Tallene for Tilvæxt i vedkommende Tabeller i Afsnit A sees saaledes f. Ex., at Vendsysselsvinene paa Dronninggaard og Tamworthsvinene paa Langholt, der netop ere Gaardenes egne Racer, have havt den bedste Trivsel, og dette vil selvfølgelig foraarsage en tilsvarende Nedgang i Tallene for Kornforbrug til 1 Pd. Tilvæxt, hvad da ogaa vil findes at være saa, naar man betragter Tallene for de enkelte Hold i Forbrugstabellerne. Muligheden er saaledes til Stede for, at hvis Forsøgsværterne havde havt friere Hænder m. H. t. Foderplaner og Valg af Forsøgsdyr, at Forbrugstallet her eller der kunde være blevet lavere.

Afsnit F. Galt—So.

Man hører ikke sjælden det Spørgsmaal drøftet, om Galtegrise og Sogrise trives lige godt og i det Hele egne sig lige godt for Fedning. Den almindelige Mening har vist tidligere været, at Galtegrise vare at foretrække, med mindre Sogrisene vare udbødte; men denne Mening støtter sig vel nærmest til Erfaringer, der ere gjorte med Fedesvin af en ikke lidt højere Alder end de nuværende Sengsvins, og rimeligt er det, at mulige Ulemper ved at anvende ikke udbødte Hundyr til Fedning kan voxe med Dyrenes Alder. Paa Gaarde, hvor man i længere Tid har produceret Sengsvin, tillægger man det nu som Regel næppe nogen synderlig Betydning, om der haves Galte- eller Sogrise til Fedning, og medens fremdeles Ornegrisene skæres i en ung Alder, udbødes derimod Sogrisene ikke. Dette har i det mindste været Tilfældet, og det uden Foranledning fra vor Side, ved alle de Forsøgsrækker, som vi helt eller delvis medtage i efterstaaende Oversigt, nemlig 24—26 Række fra 25de Beretning og alle Rækker fra nærværende.

For imidlertid at skaffe bestemte Tal tilveje for, hvor vidt der er Forskjelligheder at paavise vedkommende Dyrenes Trivsel, Kroppenes Godhed m. m., der kunne antages at staa i Forbindelse med Dyrenes Kjønn, have vi efter Overassistent Lunde's Initiativ saavel ved Udførelsen af Forsøgene paa Gaardene som ved Bedømmelsen i Slagterierne stadig noteret Kjønnet af de enkelte Dyr, og vi have saaledes nu et temmelig betydeligt Materiale til Belysning af Spørgsmaalet.

I de efterfølgende Tabeller XXV—XXVIII have vi i særlige Kolonner for Galtegrise for sig og Sogrise for sig fra hver enkelt Forsøgsrække angivet Resultaterne af disse Undersøgelser, nemlig:

i Tab. XXV den 10-daglige Tilvæxt

- — XXVI Svind ved Slagtning efter levende Vægt i Slagteriet og Slagtevægt samt Flæskelagets Tykkelse.

i Tab. XXVII og XXVIII den egentlige Bedømmelse, i første Tabel efter »Slagtevægt«, i den sidste efter »levende Vægt« med Tilbehør af et Tal for Blødhed og et for Kroppens Længde.

Tab. XXV. Galt- og So. Tilvæxt.

	Antal Dyr				1 Dyrs Vægt i Gjennemsnit				Tilvæxt for 1 Dyr i 10 Dage**)	
	til Forsøg		udgaaet		begyndt		sluttet		Galt	So
	Galt	So	Galt	So	Galt Pd.	So Pd.	Galt Pd.	So Pd.		
24. R. Kjærsg..	21	9	»	»	16	16	150	151	7.9	8.0
25. - Gjedd..	15	15	»	1	53	53	165	167	8.6	8.8
26. - Wdlsbg..	16	14	»	»	51	50	155	148	10.4	9.9
28. - Gjedd..	12	18	1	»	57	58	161	161	8.6	8.6
29. - Kjærsgd.	13	12	»	»	89	89	162	163	9.2	9.2
31. - Wdlsbg..	21	9	1	1	82	86	153	165	8.9	9.7
32. - Odden ..	15	10	2	»	43	45	169	169	9.1	8.9
33. - Rønvbl..	21	21	»	1	37	39	141	136	8.1	7.6
34. - Gjedd..	16	9	»	1	99	106	151	161	8.1	8.4
35. - do. ...	8	17	»	1	44	41	161	155	8.4	8.2
36. - do. ...	13	11	2	»	69	70	152	152	8.3	8.2
37. - Baggv. *)	3	7	»	»	55	60	187	187	9.5	9.2
38. - Hjortn. *)	4	6	»	»	60	63	188	191	10.7	10.7
39. - Drlund ..	13	17	»	3	20	18	165	160	8.6	8.4
40. - Drgaard.	17	13	1	»	22	22	170	171	10.0	10.1
41. - Dybvad ..	9	11	»	2	30	30	176	175	9.7	9.6
42. - do. ...	9	11	1	1	20	20	157	162	9.1	9.5
43. - Langh...	7	13	1	»	31	30	185	171	10.3	9.4
Sum og Gjnsn.	233	223	9	11	49	50	164	164	9.0 _s	9.0 ₂

*) Ved 37te og 38te Række ere Blodbrødholdene ikke medtagne her.

**) Det bemærkes, at Gjennemsnitstallene for Tilvæxt af Galt og So ikke helt kunne stemme med Gjennemsnitstallene for Tilvæxt af Holdene paa den tilsvarende Række i Hovedtabellerne, selv de Steder, hvor alle Holdene ere medtagne i Opgjørelsen for Galt og So; thi naar et Dyr er udgaaet i Løbet af Forsøgstiden, er det ikke medtaget i denne Opgjørelse, medens dets Tilvæxt er medregnet i Tallene i Hovedtabellerne, indtil det udgik.

Tab. XXVI. Galt—So. Svind ved Slagtning m. m.

	Antal Dyr		Levende Vægt af 1 Dyr i Slagteriet		Slagte- vægt af 1 Dyr		Svind ved Slagt- ning		Flæskets Tykkelse	
	Galt	So	Galt	So	Galt	So	Galt	So	Galt	So
	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	pCt.	pCt.	Tom.	Tom.
24. R. Kjærsg.	21	9	144	145	113	113	21.5	22.1	1.5	1.5
29. - do.	13	12	153	154	120	119	21.6	22.7	1.5	1.4
30. - Asdal ...	7	13	183	180	131	129	28.4	28.3	1.5	1.4
31. - Wedellsb.	17	7	145	158	112	121	22.8	23.4	1.5	1.5
32. - Odden ...	13	10	178	184	129	129	27.5	29.9	1.5	1.4
33. - Rønnovsh.	20	20	172	169	123	118	28.5	30.2	1.6	1.5
34. - Gjeddesd.	16	8	156	167	119	129	23.7	22.8	1.4	1.3
37. - Baggv. *)	3	7	191	192	141	142	26.2	26.0	1.5	1.4
38. - Hjortn. *)	4	5	174	170	129	125	25.9	26.5	1.3	1.3
39. - Drnglund	12	13	176	170	134	127	23.9	25.3	1.6	1.5
40. - Drsggaard	16	13	160	174	122	130	23.8	25.3	1.5	1.4
41. - Dybvad ..	9	9	169	165	126	124	25.4	24.8	1.5	1.5
42. - do. ..	8	10	148	153	110	115	25.7	24.8	1.6	1.5
43. - Langholt	6	13	191	175	145	131	24.1	25.1	1.4	1.3
Sum og Gjnsnit.	165	149	167	168	125	125	25.0	25.6	1.5	1.4

Tab. XXVII. Galt—So. Bedømmelse efter Slagtevægt.

			Antal Dyr ialt		Antal Dyr fra Kornholdene i Klasserne.							
			Galt	So	1	2	3	4	1	2	3	4
					Galt				So			
24. Række.	Kjærsgaard		21	9	16	4	1	—	9	—	—	—
25. —	Gjeddesdal		13	12	7	5	1	—	7	4	1	—
26. —	Wedellsborg		14	12	8	6	—	—	9	3	—	—
28. —	Gjeddesdal		9	6	8	—	1	—	6	—	—	—
29. —	Kjærsgaard		6	4	—	3	3	—	4	—	—	—
31. —	Wedellsborg		8	4	7	1	—	—	3	—	1	—
34. —	Gjeddesdal		8	2	4	4	—	—	1	1	—	—
35. —	do.		1	8	—	1	—	—	5	2	1	—
36. —	do.		4	3	2	2	—	—	2	—	1	—
Sum			84	60	52	26	6	—	46	10	4	—
Beregnet i pCt.			100	100	61.9	31.0	7.1	—	76.7	16.7	6.6	—

*) Ved 37te og 38te Række ere Blodbrødholdene ikke medtagne her.

Tab. XXVIII. Galt—So. Bedømmelse efter levende Vægt.

	Antal Dyr i alt		Antal Dyr fra Kornholdene i Klasserne								Tal for Blødhed		Kroppens Længde Tom.	
			1	2	3	4	1	2	3	4				
	Galt	So	Galt				So				Galt	So	Galt	So
30. R. Asdal.....	3	7	3	—	—	—	7	—	—	—	2.0	2.3	35	34
32. - Odden....	6	4	3	3	—	—	3	1	—	—	1.7	1.8	34	35
33. - Rønnovshl.	11	10	10	1	—	—	10	—	—	—	2.9	3.2	34	34
37. - Baggessvgn.	3	7	2	1	—	—	5	2	—	—	1.0	2.0	35	35
38. - Hjortenæs.	4	5	3	—	—	1	4	—	—	1	2.8	2.8	35	34
39. - Dronningl.	12	13	6	4	2	—	9	3	1	—	1.8	1.9	33	33
40. - Dronggrd.	16	13	8	7	—	1	11	—	—	2	1.5	2.5	33	34
41. - Dybvad...	9	9	6	3	—	—	9	—	—	—	1.6	1.8	34	34
42. - do. ...	8	10	5	2	—	1	4	2	—	4	1.8	2.6	32	33
43. - Langholt..	6	13	6	—	—	—	13	—	—	—	1.5	1.5	35	34
Sum og Gjnsnit..	78	91	52	21	2	3	75	8	1	7	1.9	2.2	34	34
Beregnet i pCt. .	100	100	66.7	26.9	2.6	3.8	82.4	8.8	1.1	7.7				

I denne Opgjørelse have vi dog ikke medtaget de Hold, for hvilke der, ifølge hvad der er oplyst i det Foregaaende, er Grund til at antage, at selve Foderet har givet visse tydelige Udslag enten m. H. t. Dyrenes Trivsel eller ved Undersøgelserne i Slagteriet; thi ved Fordelingen af Dyrene paa Holdene har der været andet at tage Hensyn til end netop Kjønnet, og hvis der f. Ex. paa en Række tilfældig er kommen forholdsvis mange Dyr af ét Kjøn paa et Foder, der senere viste sig at give »blødt Flæsk«, kunde Opgjørelsen for en saadan Række, naar disse Hold medtoges i Gjennemsnitstallene, let blive misvisende. Vi have derfor i Tabellen for Tilvæxt (XXV) udskudt Blodbrødholdene fra 37te og 38te Række, men medtaget Kornholdene. I Tallene for Svind (Tab. XXVI) have vi heller ikke medtaget disse Hold, men her have vi desuden maattet stryge de Rækker, fra hvilke Dyrene af den foran under Afsnit D oplyste Grund ikke bleve vejede i levende Tilstand i Slagteriet. I Bedømmelsestabellerne (XXVII og XXVIII) maa Blodbrødholdene

ifølge det nys Anførte ogsaa udgaa, og ligeledes Holdene fra de Oliekageforsøg, hvor Kagerne formodes at have givet blødt Flæsk; men da saaledes nogle af disse Hold nødvendig maa udgaa, have vi fundet det rigtigst at lade alle Oliekageholdene udgaa. Vi faa da tilbage til Medtagelse i Bedømmelsestabellerne alle Holdene i Rækkerne 24—26 samt 39—43 og fra de øvrige Rækker (28—38) Kornholdene. Som det vil sees af selve Tabellerne, indgaaer der i Tabellen for Tilvæxt over 450 Dyr, i

Tab. XXIX. Galt-So. Uddrag af Tab. XXV—XXVIII.

	Galt	So	Antal af	
			Galte	Søer
I Dyrs Vægt:				
begyndt Pd.	49	50	233	223
sluttet..... Pd.	164	164	224	212
udgaaet...			9	11
Tilvæxt for 1 Dyr i 10 Dage..... Pd.	9.0 ₈	9.0 ₂	224	212
Svind ved Slagtning pCt. (efter levende Vægt i Slagteriet)	25.0	25.6	165	149
Tykkelse af Flæsk..... Tom.	1.5	1.4	165	149
Bedømmelse efter Slagtevægt.....	—	—	84	60
Af Dyrene, hvert Kjøen beregnet for sig, kom i 1ste Klasse pCt.	62	77		
i 2den — pCt.	31	17		
i 1ste og 2den Klasse	93	94		
i 3dje Klasse pCt.	7	6		
i 4de — pCt.	0	0		
Bedømmelse efter levende Vægt.....	—	—	78	91
Af Dyrene, hvert Kjøen beregnet for sig, kom i 1ste Klasse pCt.	67	82		
i 2den — pCt.	27	9		
i 1ste og 2den Klasse	94	91		
i 3dje Klasse pCt.	2	1		
i 4de — pCt.	4	8		
Blødhed af Flæsk..... Points	1.9	2.2	78	91
Længde af Krop..... Tom.	34	34	78	91

Tabellen for Svind over 300 Dyr og i de to Bedømmelses-tabeller tilsammen ogsaa over 300 Dyr, i alle Tilfælde noget nær lige mange Dyr af hvert Kjøen, saa at vi, uagtet den foran anførte Udskydelse af visse Hold, have et tilstrækkelig stort Materiale til Sammenligning.

Gjennemløber man Tallene i de fire Tabeller XXV—XXVIII, saavel Gjennemsnitstallene fra alle Rækker som Tallene for de enkelte Rækker, vil det strax sees, at der kun er meget smaa Svingninger til Fordel for det ene eller det andet Kjøen. For Oversigtens Skyld ville vi samle de vigtigste af Gjennemsnitstallene i en særlig Tabel (XXIX).

Af Tallene i Tab. XXIX fremgaaer yderligere, at der er enten ingen eller en aldeles forsvindende Forskjel i Tallene for Kjønnenes Tilvæxt (9.08—9.02), Svind ved Slagtning (25.0—25.6), Flæskelagets Tykkelse (1.5—1.4), Kroppens Længde (34—34) og for Blødhed (1.9—2.2). Derimod er der en lille Svingning til Fordel for Sogrisene i Tallene for Klassefordelingen ved Bedømmelsen, idet et noget større Procentantal af Sogrise end af Galtengrise ere komne i 1ste Klasse, og det saavel ved Afregning efter Slagtevægt som efter levende Vægt; tages derimod 1ste og 2den Klasse under Eet, forsvinder denne Forskjel. Forskjellen kan noget nær udtrykkes saaledes, at naar 7 Sogrise ere komne i 1ste Klasse, ere af 7 Galtengrise 6 komne i 1ste og 1 i 2den Klasse. I Bedømmelsen efter levende Vægt er paa den anden Side 8 pCt. af Søerne, men kun 4 pCt. af Galtene komne i Vragklassen, og naar hertil kommer, at der i Tallene for Tilvæxt er en ganske lille Svingning til Fordel for Galtene (0.06 Pd.), saa udtale Tallene som Helhed i Virkeligheden intet til Fordel hverken for det ene eller det andet Kjøen. Altsaa: Galtengrise og »ikke udbødede« Sogrise maa efter disse Forsøg siges at egne sig lige godt for Produktion af Sengsvin.

Afsnit G. Kemiske Analyser af de anvendte Foderstoffer.

Vi have som sædvanlig ladet Fodringsforsøgene ledsage af en Række kemiske Undersøgelser af Foderstofferne. Resultaterne af disse findes i Tabellerne XXX—XXXIV. Analyseprøverne af Korn og Oliekager ere udtagne af en større Beholdning, der har været tilstrækkelig til en længere Del af Forsøgstiden; Prøverne af Blodbrød ere derimod udtagne af mindre Beholdninger, da dette Foderstof maatte anskaffes i mindre Partier, fordi det ellers

Tab. XXX. Kemiske Analyser af den skummede Mælk.

Række Nr.	1888.		Fedt	Æggehvide- stoffer	Mælke- sukterm. m.	Aske	Vand
			pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
	a. Skummet Mælk fra Centrifuge.						
28	Gjeddesdal	1 Febr.—10 Febr.	0.25	3.20	5.07	0.81	90.67
34	do.	13 Maj — 22 Maj	0.25	3.12	4.82	0.89	90.92
40	Dronninggaard	1 Avg.—10 Avg.	0.22	3.40	4.70	0.77	90.91
40	do.	31 - — 9 Sep.	0.25	3.65	4.44	0.81	90.85
41	Dybvad	24 Juli — 2 Avg.	0.30	3.40	4.78	0.81	90.71
42	do.	2 Sep. — 11 Sep.	0.28	3.47	4.61	0.79	90.85
	Gjennemsnit...		0.26	3.37	4.74	0.81	90.82
	b. Skummet Mælk fra Bøtte el. Is.						
30	Asdal	28 Juli — 6 Avg.	0.83	3.38	4.70	0.81	90.28
30	do.	6 Sep. — 15 Sep.	0.76	3.56	4.42	0.85	90.41
32	Odden	27 Juli — 5 Avg.	0.65	3.47	4.49	0.80	90.59
32	do.	5 Sep. — 14 Sep.	0.72	3.65	4.57	0.84	90.22
33	Rønnovsholm	31 Avg.— 9 -	0.66	3.59	4.17	0.84	90.74
37	Baggesvogn	26 Juli — 4 Avg.	0.88	3.48	4.71	0.79	90.14
37	do.	4 Sep. — 13 Sep.	0.84	3.41	4.30	0.78	90.67
38	Hjortenæs	8 - — 17 -	0.97	3.77	4.20	0.85	90.21
39	Dronninglund	1 Avg.—10 Avg.	1.17	3.48	4.79	0.77	89.79
39	do.	31 - — 9 Sep.	1.15	3.47	4.50	0.78	90.10
43	Langholt	9 Sep. — 18 -	0.75	3.69	4.24	0.83	90.49
43	do.	19 Okt. — 28 Okt.	0.76	3.70	4.17	0.83	90.54
	Gjennemsnit...		0.85	3.55	4.44	0.81	90.35

*) Tallene i denne Kolonne og i de tilsvarende Kolonner i Tab. XXXI—XXXIV: Stivelse m. m., ere bestemte som »Rest«, efter at Tallene i de øvrige Kolonner vare fundne ved direkte kemisk Analyse.

Tab. XXXI. Kemiske Analyser af Vallen.

Række Nr.	1888				Fedt	Æggehvide- stoffer	Mælke- sukker m. m.	Aske	Vand
					pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
a. Valle fra Centrifugemejerier.									
29	Kjærsgaard	26 April	—	5 Maj	0.08	0.84	4.90	0.67	93.51
31	Wedellsborg	16 Maj	—	25 -	0.09	0.87	4.56	0.65	93.83
35	Gjeddesdal	21 Avg.	—	30 Avg.	0.05	0.87	4.24	0.59	94.25
35	do.	20 Sep.	—	29 Sep.	0.07	0.99	4.29	0.59	94.06
36	do.	13 Maj	—	22 Maj	0.08	0.76	4.36	0.60	94.20
40	Dronninggaard	1 Avg.	—	10 Avg.	0.09	0.93	4.62	0.57	93.79
40	do.	31 -	—	9 Sep.	0.13	1.00	4.19	0.69	93.99
41	Dybvad	}	24 Juli	— 2 Avg.	0.13	0.89	4.59	0.61	93.78
42	do.		2 Sep.	— 11 Sep.	0.12	1.02	4.41	0.63	93.82
Gjennemsnit...					0.09	0.91	4.46	0.62	93.92
b. Valle fra Bøtte-Ismejerier.									
33	Rønnovsholm	29 Juli	—	7 Avg.	0.11	0.99	4.19	0.68	94.03
33	do.	31 Avg.	—	9 Sep.	0.22	1.15	3.83	2.09*)	92.71
38	Hjortenæs	30 Juli	—	8 Avg.	0.05	0.92	4.47	0.61	93.95
38	do.	8 Sep.	—	17 Sep.	0.23	0.93	3.59	0.78	94.47
39	Dronninglund	1 Avg.	—	10 Avg.	0.35	0.83	4.70	0.53	93.59
43	Langholt	9 Sep.	—	18 Sep.	0.22	1.01	4.11	0.61	94.05
Gjennemsnit...					0.19	0.94	4.21	0.64	94.02

ikke kunde holde sig frisk, vel nærmest paa Grund af sin Fugtighed. Prøverne af Mælk og Valle ere en Blanding af daglige Prøver, udtagne i den i Tabellerne opførte Vejningsperiode. De ere holdte afkølede paa Gaarden indtil Periodens Slutning og derefter indsendte til Laboratoriet. Analyserne ere under Forstander Storck's Ledelse udførte i vort Laboratorium af dets faste Assistent cand. polyt. E. Holm og de midlertidige Assisterter Docent Gottlieb og Henriksen-Borre.

Meningen med Analyserne er ikke, at vi have ventet at kunne bringe Resultaterne af disse i Overensstemmelse med de tilsvarende Foderstoffers Indvirkning paa Dyrenes

*) Den store pCt. Aske hidrører fra tilsat Kogsalt. Dette og de dermed sammenhørende Tal ere ikke modregnede i Gjennemsnittet.

Tab. XXXII. Kemiske Analyser af Kornet.

Række Nr.	1888	Fedt pCt.	Æggehvi- destoffer pCt.	Stivelse m. m. pCt.	Cellestof pCt.	Aske pCt.	Vand pCt.
A. Byg (gruttet).							
30	Asdal	2.23	10.05	62.66	6.06	2.29	16.71
30	do.	1.96	9.87	62.75	7.14	2.54	15.74
40	Dronninggaard	2.28	9.97	63.21	6.21	2.03	16.30
40	do.	1.70	8.69	57.06	7.85	2.22	22.48
41	Dybvad	2.03	10.03	61.22	6.60	2.39	17.73
42	do.	2.19	11.24	60.75	7.71	2.89	15.22
	Gjennemsnit..	2.07	9.98	61.27	6.93	2.39	17.36
B. Rug (gruttet).							
28	Gjæddesdal	1.61	8.67	65.20	4.96	1.59	17.97
34	do.	1.44	9.42	66.80	3.15	1.81	17.38
35	do.	1.82	11.42	64.83	4.97	1.86	15.10
35	do.	1.49	9.98	64.94	5.97	1.76	15.86
29	Kjærsgaard	1.75	12.30	64.57	4.50	1.86	15.02
31	Wedellsborg	2.23	13.47	62.01	5.52	1.92	14.85
37	Baggesvogn	1.82	13.33	61.22	7.91	1.95	13.77
37	do.	1.88	13.96	62.74	6.13	2.14	13.15
43	Langholt	1.70	9.91	59.87	7.37	1.98	19.17
43	do.*)	1.89	10.06	55.71	5.62	6.09	20.63
	Gjennemsnit..	1.76	11.25	62.79	5.61	2.30	16.29
C. Blanding af Byg og Rug (gruttet).							
32	Odden	2.17	12.21	63.14	6.19	2.24	14.05
32	do.	1.83	9.95	61.66	7.02	3.03	16.51
33	Rønnovsholm	1.65	9.79	62.10	5.09	2.17	19.20
33	do.	2.14	9.99	61.46	7.69	2.46	16.26
38	Hjortenæs	2.16	10.64	62.38	7.62	2.06	15.14
38	do.	1.71	11.74	58.99	6.15	2.33	19.08
39	Dronninglund	1.90	11.88	62.95	6.58	2.10	14.59
39	do.	2.13	10.76	55.94	6.83	2.14	22.20
	Gjennemsnit..	1.96	10.87	61.08	6.64	2.32	17.13

*) Det store Tal for Aske skyldes en Tilblanding af Sand. Ejeren har senere oplyst, at Kornet stammer fra Rivelse.

Tab. XXXIII. Kemiske Analyser af Oliekagerne.

Række Nr.	1888	Fedt pCt.	Ægge- hvide- stoffer pCt.	Stivelse m. m. pCt.	Cellestof pCt.	Aske pCt.	Vand pCt.
a. Solsikkekager.							
28	Gjeddesdal	15.35	34.28	19.53	17.27	5.76	7.81
29	Kjærsgaard	13.71	29.82	23.67	17.50	6.17	9.13
	Gjennemsnit...	14.53	32.05	21.60	17.39	5.96	8.47
b. Hampefrøkager.							
30	Asdal	10.86	34.08	15.66	19.85	7.77	11.78
30	do.	9.37	33.45	13.69	22.97	7.55	12.97
31	Wedellsborg	5.81	31.88	28.67	12.44	8.37	12.83
	Gjennemsnit ...	8.68	33.14	19.34	18.42	7.90	12.52
c. Palmekager.							
32	Odden	8.31	16.19	20.30	38.96	4.36	11.88
32	do.	7.29	17.19	25.81	33.64	3.59	12.48
33	Rønnovsholm	9.14	15.92	23.45	36.38	3.51	11.60
33	do.	8.93	16.75	21.59	37.82	3.55	11.36
	Gjennemsnit...	8.42	16.51	22.79	36.70	3.75	11.83
d. Jordnødkager.							
34	Gjeddesdal	6.57	48.50	23.75	4.33	6.43	10.42
35	do.	8.61	44.87	21.26	5.04	6.18	14.04
36	do.	7.53	45.08	21.77	8.18	5.94	11.50
	Gjennemsnit...	7.57	46.15	22.26	5.85	6.18	11.99

Trivsel eller paa Udfaldet af den paa Slagterierne fældede Dom over de slagtede Kroppe. Den kemiske Sammensætning af et Stof er Eet, og Dyrenes Evne til at udnytte Stoffet er noget Andet, og det er Dyrefysiologiens Opgave om muligt at belyse, hvorvidt der kan drages Slutninger fra den kemiske Sammensætning af et Foder til dettes Indvirkning paa Dyrene. Men selv om en saadan Forbindelse

Tab. XXXIV. Kemiske Analyser af Blodbrødet.

Række Nr	1888	Fedt pCt.	Ægge- hvide- stoffer pCt.	Stivelse m. m. pCt.	Cellesof pCt.	Aske pCt.	Vand pCt.
37	Baggesvogn.....	0.54	15.90	17.44	3.27	1.42	61.43
37	do.	0.34	22.18	12.63	1.37	1.44	62.04
37	do.	0.39	20.89	17.37	1.17	1.56	58.62
37	do.	0.46	21.33	16.31	3.12	1.63	57.15
38	Hjortenæs	0.40	21.05	15.39	3.06	1.42	58.68
38	do.	0.41	18.86	17.19	2.45	1.41	59.68
	Gjennemsnit...	0.42	20.04	16.05	2.41	1.48	59.60

ikke bliver paavist eller ikke kan paavises, saa have de kemiske Undersøgelser desuagtet deres store Betydning for at faa konstateret, om der har været et eller andet usædvanligt ved det anvendte Foderstofs Sammensætning, thi i saa Fald bør man være særlig varsom med at drage almengjældende Slutninger af Resultaterne fra de praktiske Forsøg.

Hvad de her anvendte Foderstoffer angaaer, saa sees, at der i Analysetabellerne indenfor samme Art af Foderstoffer paa et Par Undtagelser nær ikke er store Svingninger mellem de forskellige Analyser paa samme Gaard eller fra Gaard til Gaard. Analyserne af Kornet stemme ret godt med de tilsvarende Analyser i 25de Beretning; Analyserne af Mælk og Valle ligesaa. At der kan være stor Forskjel paa de forskellige Slags Oliekagers Sammensætning, er bekendt nok, og naar man betragter Svingningerne i vore Analyser fra den ene Slags Oliekager til den anden og sammenholder dem med de tilsvarende Svingninger i Dyrenes Tilvæxt inden for hver Række, eftersom Holdene have faaet Korn alene eller halvt af Korn og halvt af Kager som fast Foder, saa vil deraf sees, hvor varsom man maa være med at drage Slutninger fra den kemiske Analyse af Foderstoffet til dettes Virkning paa Dyret.

Det er egentlig kun for ét af Foderstoffernes Vedkom-

mende, at vore kemiske Analysetal, sammenholdte med andre tilsvarende Tal, give et meget værdifuldt Bidrag til Belysning af de praktiske Resultater fra Forsøgene paa Gaardene, nemlig Analyserne af Blodbrød. Vi have allerede omtalt, at vi bleve overraskede ved at finde, at det af os anvendte Blodbrød var saa vandholdigt. Analysetallene i Tab. XXXIV vise, at Vandindholdet i de forskellige Prøver svinger omkring 60 pCt. Vi have imidlertid forhørt os hos Professor Stein, om han ikke skulde have undersøgt Blodbrød fra andre Egne af Landet; han har i denne Anledning meddelt os nedenstaaende to Analyser fra saa forskellige Steder i Landet, at Blodbrødet rimeligvis stammer fra forskellige Fabriker, og begge disse Prøver indeholdt kun omkring 38 pCt. Vand, hvilket Tal noget nær vil svare til Vandmængden i almindeligt Rugbrød, naar der gaaes ud fra, at 3 Pd. Rug giver 4 Pd. Brød. Vi have troet i Tab. XXXV at burde sammenholde de nævnte to Analyser fra Stein med vore Gjennemsnitstal for Blodbrød. og i sidste Kolonne have vi tillige tilføjet vore Gjennemsnitstal for Rug.

Tab. XXXV. Kemiske Analyser af Blodbrød og Rug.

	Blodbrød			Rug (Tab. XXXII)
	Stein		Vore Forsøg (Tab. XXXIV)	
	1.	2.		
Vand pCt.	37.2	38.6	59.6	16.3
Æggehvideoffer . —	13.7	14.0	20.0	11.2
Stivelse —	44.9	43.5	16.1	62.8
Fedt —	0.6	0.6	0.4	1.8
Cellestof —	1.9	1.8	2.4	5.6
Aske —	1.7	1.5	1.5	2.3

Imellem Stein's Tal og vore Tal for Blodbrød i Tab. XXXV er der en saa stor Forskjel, at de to Slags Blodbrød maa betegnes som helt forskellige Foderstoffer. Blod-

brødet, der anvendtes ved vore Forsøg, har over 20 pCt. mere Vand og 28 pCt. mindre Stivelse end det af Stein undersøgte; derimod har vort Blodbrød 6 pCt. mere Æggehvidestof. Forskjellen kan naturlig være fremkommen derved, at Fabrikkerne af det af Stein undersøgte Blodbrød have lavet dette som almindeligt Brød, kun med den Forskjel, at der er brugt lidt mere Blod, end der ellers bruges Vand, hvorimod Fabrikanten af vort Blodbrød har brugt saa meget Blod og saa lidt Korn som vel muligt og har ikke formaaet ved Bagningen i samme Forhold at fordampe tilstrækkeligt af det Vand, Blodet indeholder (som foran anført c. 77 pCt.). Sammenholde vi saavel Stein's Tal som vore Tal for Blodbrød med Tallene for Rug, vil det være indlysende, at fordi vore Fodringsforsøg, hvor vi erstattede et Pund Rug med et Pund Blodbrød, gav et saa daarligt Resultat for Blodbrødet, saa følger ingenlunde deraf, at Blodbrød af den Slags, som Stein har undersøgt, anvendt paa lignende Maade, vilde give et tilsvarende Resultat, hverken m. H. t. Dyrenes Trivsel eller Foderets formodede Indvirkning paa Kvaliteten af de slagtede Kroppe.

Atter iaar har jeg paa mine Medarbejders og egne Vegne at bringe en Tak til de mange, der have bistaaet os ved vore Forsøg. De Gaarde og Slagterier, der tidligere have vist os saa megen Velvillie, ere ikke blevne trætte af at gjentage denne, og de tilkomne have fulgt i samme Spor. Det er mit Haab, at nærværende Beretning kaster saa meget Lys over i det mindste nogle af de til Undersøgelse optagne Spørgsmaal, at det vil erkjendes, at de Ofre, der fra mange Sider ere bragte, ikke maa findes at være helt spildte, selv om denne eller hin har ventet andre Resultater af Undersøgelserne.

Den stedlige Ledelse af Forsøgene paa Gaardene er besørget ved Overassistent Lunde og Assistent Gommesen, bistaaet enkelte Gange af Assistent M. C. Pedersen, der imidlertid har havt sin Hovedgjerning andensteds.

Udtog af Tabeller til 27de Forsøgsberetning
af N. J. Fjord.

Fodringsforsøg med Svin.

Tab. 1 (I-VI). Forskjelligt Foder: Korn — Oliekager — Blodbrød.

	Pd.		Tilvæxt for 1 Dyr i 10 Dage.		Pd.	
	Mælk				Valle	
	Korn	$\frac{1}{2}$ K. + $\frac{1}{2}$ Kg.			Korn	$\frac{1}{2}$ K. + $\frac{1}{2}$ Kg.
Solsikkekager. Gjeddeshal			Solsikkekager. Kjærsgaard			
Lidt Korn — meget Mælk	8.1	8.4	Lidt Korn — meget Valle	9.2	8.9	
Normal - — normal -	9.0	8.8	Normal - — normal -	9.2	9.1	
Meget - — lidt -	8.5	9.2	Meget - — lidt -	—	8.9	
	8.5	8.8		9.2	9.0	
Palmekager. Odden.....	9.3	8.8	Palmekager. Rønnowsholm.	7.8	7.9	
Jordnødkager. Gjeddeshal..	8.3	8.6	Jordnødkager. Gjeddeshal.	7.9	8.3	
Hampfrøkager.	—	—	Hampfrøkager. Wedelisborg	8.9	8.8	
Gjennemsnit...	8.7	8.7	Gjennemsnit...	8.5	8.5	
	Korn	Blodbr.		Korn	Blodbr.	
Blodbrød. Baggesvogn....	9.8	7.0	Blodbrød. Hjortenæs	10.7	8.3	

Tab. 2 (VII-IX). Vendsyssel-, Ur-, Holstebro-, Tamworth- og Polandchinasvin.

		Tilvæxt for 1 Dyr i 10 Dage.					Pd.
		V.	U.	H.	T.	P.	
Dronninglund.....	1	8.8	8.0	8.6	—	—	
	2	8.4	8.7	9.2	—	—	
Gjennemsnit...		8.6	8.4	8.9	—	—	
Dronninggaard.....	1	11.0	9.8	10.5	—	—	
	2	11.2	9.8	9.3	—	—	
Gjennemsnit...		11.1	9.8	9.9	—	—	
Dybvad	1	9.0	—	—	9.6	—	
	2	9.5	—	—	9.7	—	
Gjennemsnit...		9.3	—	—	9.7	—	
Langholt	1	9.6	—	—	9.6	—	
	2	9.4	—	—	9.9	—	
Gjennemsnit...		9.5	—	—	9.8	—	
Dybvad	1	—	9.3	—	—	9.5	
	2	—	9.1	—	—	9.1	
Gjennemsnit...		—	9.2	—	—	9.3	

Tab. 3 (X-XII). Mælk — Valle — Korn.

	Pd.		Tilvæxt for 1 Dyr i 10 Dage.		Pd.		
	Mælk	Valle			Lidt Korn meg. Mælk	Nrm. Korn nrm. Mælk	Meg. Korn lidt Mælk
a.			b.				
1Pd. Mælk=2 Pd. Valle.			1 Pd. Korn = 6 Pd. Mælk.				
Dronninglund V	7.9	7.2	Gjeddesdal		8.1	9.0	8.5
U	7.4	8.0	do.		8.3	8.2	—
H	7.6	8.2	Odden		9.2	9.4	—
Gjennemsnit...	7.6	7.8	Baggesvogn		9.8	9.7	—
			Gjennemsnit...		8.9	9.1	—
Dronninggaard V	11.1	11.3	Ældre Forsøg paa 4				
U	9.9	10.3	Gaarde		8.8	8.9	8.9
H	10.8	9.9					
Gjennemsnit...	10.6	10.5			Lidt Korn meg. Valle	Nrm. Korn nrm. Valle	Meg. Korn lidt Valle
c.							
1Pd. Korn = 12 Pd. Valle.			1 Pd. Korn = 12 Pd. Valle.				
Dybvad V	10.3	10.1	Kjærsgaard.		9.2	9.2	—
T	10.1	10.4	Wedellsborg		8.0	9.4	9.4
U	9.4	9.8	Rønnovsholm		7.3	8.8	7.3
P	10.0	9.4	Gjeddesdal		7.6	8.4	—
Gjennemsnit...	10.0	9.9	Hjortenæs.		10.0	11.3	—
Alle 3 Gaarde...	9.5	9.5	Gjennemsnit...		8.4	9.4	—
Ældre Forsøg paa			Ældre Forsøg paa 2				
6 Gaarde	10.0	10.3	Gaarde		9.5	9.5	9.6

Ved Bedømmelsen af Holdene med forskelligt Foder fandtes mange af Dyrene fra Holdene med Solsikkekager og Hampefrøkager og med Mælk som flydende Foder at have blødt Flæsk; derimod ikke naar Valle var flydende Foder. Palmekager og Jordnødkager skadede ikke Flæskestets Kvalitet, hverken i Forbindelse med Mælk eller Valle. Blodbrøddholdene baade med Mælk og Valle som flydende Foder havde blødt Flæsk og stort Svind; men dette skyldes maaske det vel knappe Foder.

Tab. 4 (XXI-XXIII). Bedømmelse efter levende Vægt af forskellige Racer.

		Antal af Dyr i Klasserne				Tal for Flæskestets Blødhed ¹⁾	pCt. Svind	Kroppens Længde Tom.	Flæskestets Tykkelse Tom.
		1ste	2den	3die	4de				
Dronninglund	V	9	8	1	—	1.7	24.7	33	1.6
og	U	10	3	2	2	2.3	24.0	34	1.6
Dronninggd.	H	15	3	—	1	1.7	24.1	33	1.5
Dybvad og	V	15	3	—	—	1.5	24.4	34	1.5
Langholt	T	19	—	—	—	1.6	25.8	34	1.5
Dybvad	U	4	—	—	5	3.5	25.8	33	1.5
	P	5	4	—	—	1.0	24.3	32	1.6

¹⁾ »1« betegner bedste Varer, fast Flæsk; »5« ringeste, meget løst og blødt Flæsk.

Tab. 5 (XIII-XIX). Svind ved Slagtning, beregnet af levende Vægt i Slagteriet og Vægten af de slagtede og rensede Kropper (med Hoved, Flomme og Ben).

Sjælland og Fyn.	Afregning efter Slagte- vægt			Vendsyssel.	Afregning efter levende Vægt		
	1 Dyrs Vægt i Slagteriet		Svind pCt.		1 Dyrs Vægt i Slagteriet		Svind pCt.
	levende Pd.	slagtet Pd.			levende Pd.	slagtet Pd.	
Kjærsgaard.....	154	120	22.1	Odden	181	128	29.0
Wedellsborg....	150	115	23.1	Rønnovsholm ...	171	120	29.4
Gjeddesdal	160	123	23.2	Asdal.....	181	129	28.6
Ældre Forsøg:	—	—	22.8		—	—	29.0
Gjeddesdal	177	141	20.3	Baggesvogn ¹⁾ ...	187	133	29.0
Do.	155	120	22.6	Hjortenas ²⁾	165	119	27.7
Do.	159	123	22.6	Dronninglund...	174	132	24.2
Nislevgaard	166	131	21.1	Dronninggaard..	172	130	24.3
Kjærsgaard	145	113	22.1	Dybvad	159	119	25.1
Wedellsborg	165	127	23.0	Langholt.....	180	135	25.0
Gjennemsnit af 9 Rækker.....	—	—	22.2	Gjennemsnit af 9 Rækker.....	—	—	26.9

¹⁾ Kornhold 26. pCt., Blodbrød 32. pCt. ²⁾ Kornh. 26.4 pCt., Blodbr. 29.2 pCt.

Tab. 8 (XXIV). Beregnet Korn (Kornforbrug) til 1 Pd. Tilvæxt.

Tab. 9 (XXIX). Galt. — So.

	Pd. beregn. Korn til 1 Pd. Tilvæxt for Væxt-perioderne:			Middel-værdi af II. og III. 75-155 Pd.		Galt	So
	I. 35-75 Pd.	II. 75-115 Pd.	III. 115-155 Pd.				
Wedellsborg...	—	3.9	4.0	4.0	Antal Dyr.....begyndt udgaaet	233	223
do.	—	4.4	4.9	4.7		9	11
Gjeddesdal.....	—	3.9	4.8	4.3	1 Dyrs Vægt... begyndt Pd. sluttet -	49	50
do.	—	4.2	4.9	4.6		164	164
do.	—	4.1	4.8	4.4	Tilvæxt i 10 Dage.....Pd.	9.0 ₈	9.0 ₂
do.	—	—	5.5	—		25.1	25.6
Dybvad.....	3.5	3.8	5.2	4.5	Svind.....pCt.	1.5	1.4
do.	3.4	4.0	4.6	4.3	Flæskets Tykkelse.....Tm.	34	34
Nislevgaard....	—	4.0	4.9	4.4	Kroppens Længde.....Tm.	1.9	2.2
Kjærsgaard....	3.4	4.0	4.6	4.3	Tal for Blødhed.....		
do.	—	—	5.0	—	Bedømmelse efter Slagtevægt:		
Odden.....	—	4.0	4.7	4.3	Af de slagtede Dyr kom:		
Rønnovsholm...	3.7	3.9	—	—	i 1ste Klasse.....pCt.	62	77
Dronninglund...	3.0	3.9	4.6	4.3	i 2den —.....	31	17
Dronninggaard..	3.2	3.8	4.5	4.2	i 1. og 2. —.....	93	94
Langholt.....	3.7	3.9	5.5	4.7	i 3die —.....	7	6
Gjennemsnit....	3.4	4.0	4.8	4.4	i 4de —.....	0	0
					Bedømmelse eft. levende Vægt:		
					Af de slagtede Dyr kom:		
					i 1ste Klasse.....pCt.	67	82
					i 2den —.....	27	9
					i 1. og 2. —.....	94	91
					i 3die —.....	2	1
					i 4de —.....	4	8

Tab. 6. Kritik af Bedømmelse i Klasser efter levende Vægt, sammenholdt med Blødhed og Svind.

		Klasser				Tal for Blødhed	pCt. Svind
		1ste	2den	3die	4de		
Rønnovsholm	ét Hold..	7	—	—	—	3.9	30.9
Asdal	to — ..	8	2	—	—	4.1	28.9
Baggesvogn	ét — ..	5	—	—	—	3.8	33.5
Hjortenæs	ét — ..	4	—	—	1	4.6	28.6

Tab. 7. Priser for levende Vægt, svarende til de i Overskriften opførte Priser for Slagtevægt.

For 100 Pd. Slagtevægt:		Pris i Kroner						
		34	35	36	37 ¹⁾	38	39	40
For 100 Pd. levende Vægt.								
med 20 pCt. Svind		27.20	28.00	28.80	29.60	30.40	31.20	32.00
— 21 — —		26.86	27.65	28.44	29.23	30.02	30.81	31.60
— 22 — —		26.52	27.30	28.08	28.86	29.64	30.42	31.20
— 23 — —		26.18	26.95	27.72	28.49	29.26	30.03	30.80
— 24 — —		25.84	26.60	27.36	28.12	28.88	29.64	30.40
— 25 — —		25.50	26.25	27.00	27.75	28.50	29.25	30.00
— 26 — —		25.16	25.90	26.64	27.38	28.12	28.86	29.60
— 27 — —		24.82	25.55	26.28	27.01 ²⁾	27.74	28.47	29.20
— 28 — —		24.48	25.20	25.92	26.64	27.36	28.08	28.80
— 29 — —		24.14	24.85	25.56	26.27	26.98	27.69	28.40
— 30 — —		23.80	24.50	25.20	25.90	26.60	27.30	28.00
— 31 — —		23.46	24.15	24.84	25.53	26.22	26.91	27.60
— 32 — —		23.12	23.80	24.48	25.16	25.84	26.52	27.20
— 33 — —		22.78	23.45	24.12	24.79	25.46	26.13	26.80
— 34 — —		22.44	23.10	23.76	24.42	25.08	25.74	26.40

¹⁾ 37 og ²⁾ 27 ere Noteringer for 1ste Klasse i »Ugeskrift for Landmænd«, 7de Februar 1889.

Tab. 10 (XXXV). Kemiske Analyser af Blodbrød og Rug.

		Blodbrød			Rug
		Stein		Vore Forsøg	
		1	2		
Vand	pCt.	37.2	38.6	59.6	16.3
Æggehvidestoffer	—	13.7	14.1	20.0	11.2
Stivelse m. m.	—	44.9	43.5	16.1	62.8
Fedt	—	0.6	0.6	0.4	1.8
Cellestof	—	1.9	1.8	2.4	5.6
Aske	—	1.7	1.5	1.5	2.3